

«A nyomdához!» kiáltá a tömeg s rohanva követte vezéreit.

A hatvani-utczába özönlött az ár, egyenesen Landerer nyomdájához. Féltizenegyre lehetett akkor, midőn a nép a nyomda előtt megállapodott. «Foglaljuk le a sajtókat, — szolt egyik a nép közül, — de a rendet ne téveszszük szemünk elől!» s indítványozá, hogy a nép egynehányat köréből rögtön megválasszon, kik őt képviselve, akaratát rögtön végrehajtánák. Közakarattal négyen választának meg: Jókai, Petőfi, Vasvári, Vidacs.

GRATTAN HENRIK.

DUBLIN VÁROS ÉS MEGYE ÖNKÉNTESAI A COLLEGE-GREEN ELŐTT 1779 NOV. 4

A tizenkét pont és Petőfi «Nemzeti dalának» kinyomtatása határozatuk el. A népnek képviselői a műhelybe lépnek. Ezek voltak Magyarország legelső népképviselői.

«Éljen a sajtószabadság!» hallatszott kívülről a nép ajkán; az intézetben dolgozók mennydörgő «éljenekkel» üdvözlik a belépő képviselőket. Vidacs a legelső sajtóra téven kezét: «Ezen gépet, — mondá — a nép nevében lefoglalom. E pillanattól fogva a korlátok, melyek a nemzet és a sajtók közé emelvék, többé nem léteznek!»

«Tudják-e uraim, — szolt a küldöttek elé lépő nyomdatulajdonos, — mi nagy felelősséget vállaltak önök magokra? Meggondolták-e mind

ama szomorú következtetéseket, melyek ebből eredhetnek?»

«Igen, uram!» válaszol Vasvári határozott hangon.

«A szilárd akaratnak hódolni fogok,» szolt Landerer s a munka elkezdődék.

Mig benn a sajtók mozgásba tétettek, künn a mindinkább gyülekező néphez beszédek tartottak. Záporként zuhogott az eső, villámként mennydörgött a gondolat a szónokok száján. «Ha eddig, — mondá Vasvári, — imádkozni akartunk, nem volt szabad egyenesen istenünkhöz fohászknunk. Köztünk és közöttük állt a jezsuita. Közvetítők kellettek ég és föld között,

mintha az imádságnak posta-állomásokra volna szüksége s az ég nem állana nyitva mindenki előtt. Ez imádkozókhoz hasonlítunk mi, a szabad eszmék, a szent elvek hirdetői. Köztünk és a sajtó között ott állott a cenzor, e jezsuita s meggyilkolá az ébredő szellemet. Gondolataink csak az ő kegyelméből jöhettek napvilágra. A cenzor a szellem e vámszedője, csak azt az eszmét bocsátá vámvonalán keresztül, mely khinai öltözeten jelent meg. Nos, nincs többé cenzor, bent a sajtó most legelőször mozog szabadon, egy pár percz alatt világot lát a szabad sajtó első szülötte. A sajtógép most találkozott szűz kézírral, melyet semmi cenzori kéz meg

VASVÁRI PÁL.

BULYOVSZKI GYULA.

B. Nyáry Albert «A magyar forradalom napjai» című, 1848-ban kiadott füzeteiből.

nem fertőztetett. Az eső hull alá. A természet keresztvizében fogjuk az első szülöttet megfürösztetni. Ne higgyétek, hogy a természet a nagy események iránt közönyös. Ez esősepek a természet könyei, melyeket az anya örmében hullat gyermekére. A februári napokon is szakadatlanul esett az eső, mert a párisi nép barrikádokat emelt, hogy kizárja a zsarnokságot a szellemvilág fővárosából. Legyen beborulva a mi egünk is, s csak akkor tisztuljon ki a láthatár, midőn kivittuk nemzeti jogainkat. A kiderült nap legelső sugarai a szabadság új téréivel találkoznak.»

Szoltak még a néphez Bulyovszki, Irinyi József, Egressi Gábor, Irányi Dániel, Vidacs János,

Jókai Mór és egy héber vallásu hazafi, németül. «Eleget szenvedtünk a hosszú idők mostohaságában — így szolt a többi közt, — vérengzésnek, gúnynak valánk kitéve. Bizunk a nemzet nagylelkűségében, hogy a korszellem sugallatait felfogta s midőn az egész civilizált Európában az izraeliták folszabadításán működnek, szeretett hazánk mi rólunk sem fog egészen megfeledkezni. A testvériség legyen a jelszó, és mi kivetkezve százados előitéleteinkből, testvérek legyünk.»

Midőn Petőfi a nép zajos kívánatára «Nemzeti dalát» elszavalá, annak refrainjeit esküre emelt kezzel mondák utána a nép ezrei.

Tizenkét óra tájban jelent meg a nyomda ajtajában Irinyi, hozván a kinyomott program

legelső példányát, a börtönéből kiszabadult szellem legelső szülöttét, a szabadsajtó legelső művét a honban, és fenn lehetgetvén azt. Mondhatatlanul nagyok, szentek, ünneplésesek valának e perczek, és mi átértéztük e historiai perczek érzelmeit egész leírhatatlanságukban.

«Márczius tizenötödike, — így szolt Irinyi, — délelőtt féltizenkettőre, nagy időszakas a magyarok történetében! Íme itt van a sajtószabadság első példája, a nép hatalmának első műve. Akármilyen jogokat fog is a nemzet nyerni: azon dicsőség mindig megmarad, hogy a legnevezetesebbet: a sajtószabadságot mi magunk vittuk ki, magunk szereztük meg.»

GRATTAN HENRIK IRLAND ÖNÁLLÓSÁGÁT INDÍTVÁNYOZZA AZ IR PARLAMENTBEN 1872 ÁPR. 19.

NÉPGYÜLÉS A NEMZETI MUZEUM ELŐTT 1848-BAN. — EGYKORU RAJZ.

A kinyomatott tizenkét pont németre is lefordítva szórattott a nép közé. Egy óra tájban a nép szétszórt, miután három órára a muzeum terére népgyűlés határozottatik vala el.

A márcziusi események felsorolásában itt félbe szakad Nyári Albert előadása, melyről egyik történetírónk azt jegyzi meg, hogy korrajz kívánt lenni s tükör lett belőle, melyből mi csak a történetek pragmatikai előadására vonatkozó részeket vontuk ki vázlatosan.

De, ismétéljük, márczius 15-ikének további eseményei általában ismeretesek. A pesti magisztrátus magartatása, a muzeum előtti népgyűlés, az esernyős menet fel Buda várába, a helytartótanács megrettenése, a közjólleti bizottmány megalakulása, Tánics Mihály kiszabadítása a fogságból, behozatala diadalmenetben Pestre, a nemzeti színház est, mind le voltak írva nem egy izben már e lapokban is. Nincs miért ismétéljük. Csapán idevágó képeink magyarzatul kívánunk még néhány megjegyzést tenni.

„Martius fiaiak”, mint Nyári nevezi, neve és arcképe csakhamar ismeretes lett a nemzet előtt. *Vasári Pál* és *Bulyovszki Gyula* ez alkalommal bemutatott arcképe e napokból való s Roemer rajza után Fürstnél Pesten nyomatott mint rajzmelléklet Nyári Albert füzeteihez. *Petőfi* ma bemutatott arcképe már a későbbi napokból való s honvédrnagyi egyenruhájában tünteti föl a költőt, Barabás rajza szerint. Ez *Petőfi*nek immár ötödik *egykorú* arcképe, melyet a „Vasárnapi Ujság” bemutat. (Első volt a Barabás-Tiroler féle, mely költeményei előtt látható; a második egy daguerrotyp-felvétel után készült; a harmadik az Orlay-Petrich féle olajfestmény; a negyediket a Mezey-féle aquarel-kép után mutattuk be.)

Petőfi nemzeti dala, a „Talpra magyar” csakhamar sok ezer példányban keringett a nép kezén, szavalták mindenfelé s rövid időn zenét is szereztek rá s szerte énekelték az országban. S többek között Kálozdi J. is megzenésítette s a mű czimlappján ott látható a nemzeti muzeum lépcsője előtt tartott népgyűlések jelenete, a hol az ifjuság és a nép vezérei, magyar diszben, karosan tartottak a nagy számmal összegyűlt közönség előtt szónoklatokat. E rajzot szintén bemutatjuk. A lépcső fokán épen *Vasári* áll, ama napok leglelkesebb, legfáradhatatlanabb ifju szerepvivője, ki ápril 11-ikén is, mikor a már akkor kinevezett független első magyar felelős miniszterium Pestre léérkezett, azt a budapesti nép nevében üdvözölte, a mikor ugy, mint mi most, ő is egymás mellé állítá az 1838-iki és az 1848-iki márczius 15-ikének eseményeit.

„A nemzetben, — mondá a többi közt, — mindig van szükség teremő elvre; de vannak pillanatok, mikor főszerepet játszik a romboló szellem. Így történik az magában a rendszeres történetben is. E Duna vize most csendes, nyugalmas; de e folyamnak is volt forradalma, volt márcziusi korszaka. Élénken emlékezhünk arra a márczius 15-ikére, midőn e folyam kitört a türelem medréből s hatalmas árjaival elözönl egész Budapestet. A zabolátlan árvíz romba dönté öszerü épületeink roskatag falait, hogy azok romjain e nagyszerű paloták emelkedjenek, melyek szemünk előtt fénytengerben usznak. A budapesti árvíz évtizedes napján az emberek imádkozni szoktak, hogy a vízözön-veszedelem többé visza ne térjen. Ez idén Budapest lakosai nem imádkoztak, hanem a tett mezejére léptek. Kitértek a türelem medréből s hatalmas hullámokkal megrázkódtatták az egész Budapestet, mint tiz évvel ez előtt a felbőszült Duna, az idén leromboltatták a bécsi burokratizmus és abszolutizmus roskatag intézményei és földre sujtattak mindazok, miket a zsarnokság 300 éven át épített. Azt hisszük, e városban a hatalom szót ezentul csak az említse, ki a nép nevében beszél és csak akkor említse, midőn magáról a népről beszél.”

RÉGI ZÁSZLÓ.

Régi zászló tépett rongya
Nem lobog, — ki szél se bontja...
Ócska lim-lom közt feledve
Ott busong egy szövegetbe,
Portól levpe, összehajtva.
Hálóját pók szőte rajja,
Kis moly ődi drága selymét,
S szép kezek hol azt beszégték —
Szálait szét lassan tépi,
Hogy nagyon ne fájjon neki.

Rajt a jelszó még: *Előre!*
Van is, nincs is már belőle...
Pók beszötte, moly kirárga...
Ki vigyáz ily ócskaságra?
Rég ideje, hogy letették,
S nem is úgy mint szent ereklyét, —
Ócska rongyul volt bedobva
— Hol hever most — szűk sarokba.
Meg se látják, rá se néznek...
Nyoma sincs rajt' gondos kéznek.

Pedig egykor, szebb napokba'
Két erős kar kitartotta,
Szél magasan lobogtatta,
Ragyogott az irás rajta...
Merre vitték, merre hordták,
Lelkesült nyomán egy ország...
S szállva büszkén, merre lengett,
Fel utána hősök keltek...
Gyermek, ifju, férfi küzdve
Ment rohanva vízbe, tűzbe.

Puska roppant, ágyu döngött,
A halál ott vérben furdott...
S hogyha elfolyt egynek vére,
Nyomában másik állt helyére...
Szív hevülve vért szórta
Harcmezőn szét földre, hóra...
Vért a földön, lángot égen
Látott ez a zászló régen...
S rajt a jelszó: „Csak előre”
Fényt vetett a harcmezőre.

Régi zászló tépett rongyát
Szűk sarokban látva, mondják:
Itt is porlad bús homályba'
Régi nagyság egy foszlánya!
Nincs mit nézni rajt a szemnek!
S látva, futva odajb' mennek.
Pók előjön, sző, fon rajta,
Kis moly őrlő malmát hajtja...
S mely magasan szállt a légbe'
Régi zászló rongy lett végre.

DÖMÉNY JÓZSEF.

PETŐFI SZOBRA ELŐTT.

Virágokat nem ültettek sírodra,
El nem temettek, mint a holtakat.
Nem tudni, hogy leszürva, letiporva
Vesztül-e el, vagy isten elragadt.
Néped csak bámult, meg se könnyezett:
Petőfi nem halt meg, csak elveszett!
Őrök dalokat hagyva sziveinkben,
Foszlánzt az égbe, mint egy régi Isten.

Nem zengett szebb dal magyar ifju kobzán,
Hőbb lángolás szívet nem tölte be.
Kard volt kezében, homlokán borostyán;
Egyik halála, másik élete.
Nemtől kéz látzott vezetni őt;
Csodáljuk a sors által is dicsőt.
Regealakká vált, mert így kívánta
Ő és az ég, a dalnokok barátja.

Te minden tűznél forróbb lelkű látnok,
Ki elhulltál a hősi harc alatt;
Ki feláldoztál hírt, nőt, ifjuságot
Magyar hazáért, mely nem volt szabad;
Kit hányt-vetett a tél forgószele,
Te örök vágyak lázas embere:
Óh, nézz alá, óh, nézz le a magyarra,
Petőfi Sándort, hogy mily nagyra tartja!

Óh, nézz le s lásd, hogy nem haltál hiába,
Hogy a magyar nép küzd, fárad, remél.
Nem kételked már senki, csak a gyáva,
Hogy a magyarok szebb jövője kél;
Hogy százados balsors nem ölte meg,
Hogy edzve mostan kezd új életet;
Mert meg nem fogya számban és erőben
Él a magyar még, bizik a jövőben!

Pató Pál úr munkához lát serényen;
Röstelli, hogy soká' lustálkodott.
A magyar nemes óri' renyhességben
Nem mondja már: „Paraszté a dolog!”
Költőnek, honfitúnak szobrot állít;
Árpád apánk szép nyelve felvirágozik.
Új élet forrong ott a Tisza hátán,
S a nép immár nem él lomhán, se gyáván.

A sutban egy hever c-ak; — hadd heverjen!
Az ősök kardját rozsdá verje ki.
Hadd érjenek nyugodtan, munkacsendben
Malasztos békekor gyümölcsei.
Petőfi nyelve zengjen egyedül
Testvéri nép közt e hazán belül,
S ragyogjon tiszta fényével fölötté
A szabadság szent napja mindörökké!

REVICZKY GYULA.

SÁNDOR MÁTYÁS VERNE GYULA REGÉNYE

FRANCIÁBÓL FORDITOTTA HUSZÁR IMRE

Egyedül jogosított magyar kiadás. **MÁSODIK RÉSZ.** Harmadik részét folytatás.

VII. Bonyodalmak.

Már tizennégy éve mult, hogy Torontál Simon elhagyta Triesztet és Raguzában telepedett meg, pompás palotájában, a Stradonen. Dalmát származású levén, semmire volt természetesebb, mint hogy visszatért szülőföldre, miután az üzletektől visszavonult.

Az árulók titkát jól megőrizték. Az árulás díját pontosan kifizették nekik. Tényleg óriási vagyon jutott a bankárnak és Sárkánynak, egykori tripoliszi ügynökének.

Miután a két elítelt a pizinió várban kivégeztették és megszökött Sándor Mátyás az Adria hullámai közt találta sírját, az ítélet végrehajtását kiegészítették az összeesküvők vagyonának elkobzásával. Zathmár László házából és csekély földbirtokából semmi se maradt, még annyira se, a mennyi öreg szolgálja élete fenntartására szükséges volt. Báthory István után se maradt semmi, mert vagyonátalan volt és csupán a lelkéi jóvedelméből élt. De az Artenek kastély nagy majortáival, a szomszéd bányákkal és a terjedelmes erdőségekkel pompás uradalom képezett és Sándor Mátyás gróf dúsgazdag ember volt. Ezt a birtokot két részre osztották; az egyiket berbe adták, a másikkal az árulók fizették meg. Amaz gondnokság alá vétették és a gróf örökös-jére volt visszaszállandó, tizennyolczdik életévének betöltése után. Ha a gyermek meghal, mielőtt e kort elérné, a számára fentartott rész a kincsáré lesz.

Az árulóknak osztalékul jutott felerész értéke többre rugott másfél millió forintnál, s ezzel az összeggel szabadon rendelkezhettek.

A két czinkos legelső gondja az volt, hogy szétváljanak. Sárkány nem óhajtott Torontál Simon szeméi előtt maradni. A bankárnak szintén nem volt kedve összeköttetésben maradni egykori ügynökével. Sárkány tehát elment Triesztből Zironé társaságában, a ki nem hagyta el őt bal szerencséjében és nem az az ember volt, a ki elhagyta volna most, mikor gazdaggá lett. Mind a ketten eltűntek és a bankár többé nem hallott felőlük. Hova mehettek? Kétségkívül Európá-

valamelyik nagy városába, a hol senkinek se jut eszébe az emberek származását kutatni, csak gazdagok legyenek, sem a vagyonuk eredetét, csak bőven költsenek. Szóval a kalandosokról senki beszélt többé Triesztben, a hol alig ismerte őket valaki, Torontál Simonon kívül.

Eltűnésük után a bankár szabadon létezett. Azt hitte, hogy többé nincs oka félnie ettől az embertől, a ki a titkát tudta és e helyzetének előnyeit bármikor kizsákmányolhatta. Azonban laktak és hogy néha, az utcán, találkozott az özvegygyel, a ki szegénységben sinlődött és a fiáért dolgozott. Ha Báthoryné már Raguzában lakott volna, mikor a bankár odaköltözni készült, talán le is mondott volna e tervéről. De mikor a szegény özvegy elfoglalta a szerény lakást a Marinelle-utcában, Torontál Simon már megvásárolta és berendezte palotáját és társadalmi állása ismeretes és elismert volt. Nem bírta magát rászáni, hogy harmadszor is lakhelyet változtasson.

— Az ember mindenhez hozzászokik, — mondá magában.
És elhatározta, hogy szemet fog hunyni árulásának ezen elő tanuja előtt.
Ugy látszik, hogy Torontál Simon még a saját lelkében se látott semmit, mikor a szemét behunyta.

Mindazonáltal, a mi a bankárra nézve csak nagy kellemetlenség volt, Torontálné asszonyságra nézve szakadatlan fájdalmak és lelkiismereti gyötrelmek kuforrásává lett. Több izben igyekezett titkon segítyt juttatni az özvegynek, a ki két keze munkájával kereste a kenyerét, de ezeket a segítyeket mindig visszautasította, mint ennyi mást, melyet ismeretlen jó barátok küldtek neki. Az erélyes nő semmit se birt és semmit sem akart elfogadni.

Egy váratlan és szinte valószínűtlen körülmény e helyzetet még elviselhetlenebbé, sőt alig elkerülhető bonyodalmainál fogva borzasztóvá tette. Torontálné asszonyság összes vonalmát átruházta leányára, a ki alig volt harmadfél éves, mikor a bankár 1867 végén családotól Raguzába költözött.

Száva most csaknem tizenhét éves volt. A bájos leány arca inkább magyar mint dalmát tyussal birt. Sűrű fekete haja, lángoló szeméi, szellemes homloka, finom metszetű szája, üde arczsine, a közepesnél kissé magasabb, elegáns termete, senkit se hagyhattak volna közönyösnek. De mi legelőkelőbb benyomást tett az érzelmes lelkekre az a fiatal leány komoly modora, gondolkozó arca volt, mely mintha folyvást félig elmosódott emlékeket keresett volna s ez a megmagyarázhatatlan kifejezés, a mely vonz és elszomorít. Ennek a benyomásnak tulajdonítandó az a rendkívüli tartózkodás, a melyet úgy szólnán ráérőszakolt mindazokra, a kik az atyja szalonjait látogatták, vagy a kikkel néha a Stradonen találkozott.

Igaz, hogy Torontál Simonhoz nem fért a lelkiismereti furdalás. Semmi se látzott életét megzavarhatni, ha attól nem félt volna, hogy gyalázatos árulásának titka egykor ki fog tudódni.

Az azonban, mint néma, de mégis élő szemrehányás, ott volt mellette Torontálné asszonyság. A szerencsétlen, becsületes és egyes szívű nő ismerte azt a gyűlöletes celszövényt, mely három hazafit a halálba vitt. Egy szó, a melyet a férje elejtett akkor tájban, mikor üzletei a bukás széleire sodorták, vigyázatlanul elárult reménye, hogy Sándor gróf javainak egy részével ismét rendezheti fogya ügyeit és a kényszerűség, hogy neje aláírását kérje, oda vitte a dolgot, hogy bevallja Torontálné asszonyság előtt a trieszti összeesküvés felfedezésének történetét és a saját viselt dolgait.

Torontál legyőzhetlen undort érzett azon ember iránt, a kihez a sorsa fűzve volt — s ez az érzés annál élénkebben győzött, mert ő maga is magyar családból származott. De mint már említettük, teljesen hiányzott nála az erkölcsi erély. Ez a csapás lesújtotta és nem birt belőle többé kiépülni. Ezen idő óta, Triesztben ép úgy, mint Raguzában, lehetőleg elvonultan élt, legalább a mennyire társadalmi állása engedte. Kétségkívül megjelent a stredonei palota szalonjában az elfogadási napokon, e kötelesség alól nem vonhatta ki magát, a férje is rákényserítette volna; de mihielyt lázi asszonyi tisztjétteljesítette, azonnal visszavonult lakosztályába.

Itt egyedül leányának szentelte életét. E gyermekre ruházta át összes vonalmát és feledni iparkodott. Feledni, mikor az az ember, a ki ebben az ügyben kompromittálva volt, egy födél alatt lakott vele!
Történt, hogy Raguzában való megtelepülésük után hét évvel a dolgok ezen állapotba még inkább összebonyolodott. E bonyodalom a bankárnak újabb bosszúságot, Torontálné asszonyságnak újabb fájdalmat okozott.

Báthoryné, a fiával és Borossal együtt, szintén elhagyta Triesztet és Raguzába költözött, a hol még egy-két rokona élt. Báthory István özvegye nem ismerte Torontál Simont, sőt azt se tudta, hogy valaha létezett összeköttetés a bankár és Sándor Mátyás gróf

közt. Sejtelmé se volt róla, hogy ennek az embernek a keze is benne volt az utálatos bűnben, a mely három magyar hazafi életébe került, de hogyan is sejtethé volna? hiszen férje, a kivégeztetés előtt, nem mondhatta meg neki ama nyomorultak nevét, a kik őket eladták az osztrák endőrségnek.

Ha Báthoryné nem ismerte a trieszti bankárt, ez ellenben jól ismerte őt. Több mint kellemetlen volt rá nézve az, hogy ugyanebben a városban laktak és hogy néha, az utcán, találkozott az özvegygyel, a ki szegénységben sinlődött és a fiáért dolgozott. Ha Báthoryné már Raguzában lakott volna, mikor a bankár odaköltözni készült, talán le is mondott volna e tervéről. De mikor a szegény özvegy elfoglalta a szerény lakást a Marinelle-utcában, Torontál Simon már megvásárolta és berendezte palotáját és társadalmi állása ismeretes és elismert volt. Nem bírta magát rászáni, hogy harmadszor is lakhelyet változtasson.

— Az ember mindenhez hozzászokik, — mondá magában.
És elhatározta, hogy szemet fog hunyni árulásának ezen elő tanuja előtt.
Ugy látszik, hogy Torontál Simon még a saját lelkében se látott semmit, mikor a szemét behunyta.

Mindazonáltal, a mi a bankárra nézve csak nagy kellemetlenség volt, Torontálné asszonyságra nézve szakadatlan fájdalmak és lelkiismereti gyötrelmek kuforrásává lett. Több izben igyekezett titkon segítyt juttatni az özvegynek, a ki két keze munkájával kereste a kenyerét, de ezeket a segítyeket mindig visszautasította, mint ennyi mást, melyet ismeretlen jó barátok küldtek neki. Az erélyes nő semmit se birt és semmit sem akart elfogadni.

Egy váratlan és szinte valószínűtlen körülmény e helyzetet még elviselhetlenebbé, sőt alig elkerülhető bonyodalmainál fogva borzasztóvá tette. Torontálné asszonyság összes vonalmát átruházta leányára, a ki alig volt harmadfél éves, mikor a bankár 1867 végén családotól Raguzába költözött.

Száva most csaknem tizenhét éves volt. A bájos leány arca inkább magyar mint dalmát tyussal birt. Sűrű fekete haja, lángoló szeméi, szellemes homloka, finom metszetű szája, üde arczsine, a közepesnél kissé magasabb, elegáns termete, senkit se hagyhattak volna közönyösnek. De mi legelőkelőbb benyomást tett az érzelmes lelkekre az a fiatal leány komoly modora, gondolkozó arca volt, mely mintha folyvást félig elmosódott emlékeket keresett volna s ez a megmagyarázhatatlan kifejezés, a mely vonz és elszomorít. Ennek a benyomásnak tulajdonítandó az a rendkívüli tartózkodás, a melyet úgy szólnán ráérőszakolt mindazokra, a kik az atyja szalonjait látogatták, vagy a kikkel néha a Stradonen találkozott.

Igen természetes, hogy sokan forgolódtak Száva körül, a kiről mindenki tudta, hogy egy óriásinak híresztelt vagyon egyetlen örököse lesz. De jöllehet több kerő jelentkezett, a kik minden társadalmi igénynek megfeleltek, az ifjú leány, anyja kérdésére mindig tagadólag válaszolt, a melyre kérdéseire mindig tagadólag válaszolt, a melyre kérdéseire mindig tagadólag válaszolt, a melyre kérdéseire mindig tagadólag válaszolt.

— Vajjon így akarná-e az Isten?
Tudjuk, mit jelentettek e szók Torontálné ajkain, de azt még nem tudhatjuk, hogy Száva szerelme Péter iránt, milyen igazságos kárpótálás lett volna a Báthor-család ellen elkövetett gonosz tettért.

Az azonban, habár az ájtatos és vallásos lelkű Torontálné azt hibette, hogy ezt a gondviselés rendelte így, a férje megegyezése is szükséges volt a két család közeledéséhez. Neje tehát elhatározta, hogy e tárgyban bizonyosságot fog magának szerezni.
Torontál Simonon, a legelső szókra, erőt vett a harag, a melyet fékezni nem igyekezett. Heveskedés nem ismert határt. Torontálné megtörve tért vissza lakosztályába, folyvást füleiben csengtek férje fenyegető szavai:
— Vigyázzon magára asszonyom!... keservesen megbánthatna, ha még egyszer bátorkodnék e tárgyát megpendíteni előttem.

E szerint az, a mit Torontál Simon vezetnek nevezett, nemcsak abba a városba hozta a Báthory-családot, hanem Száva és Péter is megismerkedett egymással és a szerelem fellobbant mindkettőjük szívében!
Jogosan kérdezhetjük, miért volt a bankár annyira ingerült, a melyeket ezek az érzelme meghiusítással fenyegettek? Sőt ellenkezőleg, azon esetre, ha gyalázatos árulása valaha kiderülne, nem állna-e érdekében és felfedezés következményeit, előzetesen lehetőleg jóvátenni? Mit szólhatott volna Báthory Péter, mint Torontál Száva férje? Mit tehetett volna Báthoryné. Kétségkívül borzasztó helyzet lenne, ha a meggyilkolt fia nőül venné a gyilkos leányát, de a helyzet főleg rájuk nézve lenne borzasztó, nem pedig Torontál Simonra nézve.

Igen, kétségkívül, de hátra volt még Sárkány, a ki egykoron a bankár és Sándor Mátyás gróf között volt. — Ez azon emberek egyikének a fia, a kik Magyarországról haltak meg.

E szók soha se mosódtak el emlékeiben.
Száva Péterre gondolt, mielőtt ez még észrevette volna. Oly komolynak és gondolkodónak látta az ifjut! De habár szegény volt is, dolgozott, hogy méltóvá tegye magát az atyja nevére, kinek élettörténetét Száva jól ismerte.

A többit tudjuk. Tudjuk, hogyan bővölte meg Báthory Pétert az ifjú leány, a kinek természeté az övével szükségképen rokonszenvezett, tudjuk, hogy mikor a leányka talán még sejtelmével se birt a szívében csirázó érzelméről, az ifjú már szerette őt oly mély és szenvedélyes szerelmmel, a mely nemokára viszonyszerelme talált.

Még csupán az van hátra, hogy elmondjuk, milyen volt Torontál Száva helyzete a saját családi körében.

Száva, az atyjával szemben, mindig rendkívüli tartózkodást tanusított. A bankár soha se tártá ki előtte szívét, az ifjú leány soha se hízeltgetta a bankárnak. Ha ezt az egyiknél a szív sivatásága okozta, a másiknál ezt az idegenkedést az érzelmei teljes ellentétessége idézte elő. Száva azzal a tisztelettel viseltetett Torontál Simon iránt, a melylyel egy gyermek az atyjának tartozik — s ennyi volt az egész. Különben a bankár szabad kezét engedett neki, nem korlátozta hajlamait, se jótékonyosságában, melyet természetesen fitogatási vágyánál fogva inkább szívesen is látott. Szóval teljesen közönyös volt gyermeke iránt, a kinél, meg kell vallanunk, a közöny helyett inkább ellenszenv és idegenkedés uralkodott.

Torontálné asszonyság iránt Száva egészen másképp érzett. A bankár neje ugyan a kíméletlen férj befolyása alatt állt, de e mellett jó asszony volt és ezerszer többet ért amannál, életének becsületességénél és méltóságérzeténél fogva. Torontálné forrón szerette Szávát. Az ifjú leány szokásos tartózkodása alatt fel tudta fedezni komolyabb sajátságait. De szinte lelkesült ragaszkodásába bizonyos bámulat, tisztelet, sőt némi félelem is vegyült. Ezt a sajátságos anyai szeretetet megmagyarázhatta Száva jellemének emelkedettsége, egyenessége és hajthatatlansága is, melyet bizonyos pillanatokban tanusított. Azonban az ifjú leány szeretettel viszonozta az anyja szeretetét. Még a vér köteletkei nélkül is őszintén vonzódtak volna egymáshoz.

Nem esodálkozhatunk tehát a felett, hogy Torontálné találta ki legelőkelőbb, mi történik Száva elméjében és később a szívében. A leányka gyakran beszélte neki Báthory Péterrel és családjáról, a nélkül, hogy észrevette volna, mily fájdalmas hatást tett ez a név az anyjára, mikor Torontálné észrevette, hogy Száva a fiatal embert szereti, így szolt magában:
— Vajjon így akarná-e az Isten?

Tudjuk, mit jelentettek e szók Torontálné ajkain, de azt még nem tudhatjuk, hogy Száva szerelme Péter iránt, milyen igazságos kárpótálás lett volna a Báthor-család ellen elkövetett gonosz tettért.

Az azonban, habár az ájtatos és vallásos lelkű Torontálné azt hibette, hogy ezt a gondviselés rendelte így, a férje megegyezése is szükséges volt a két család közeledéséhez. Neje tehát elhatározta, hogy e tárgyban bizonyosságot fog magának szerezni.
Torontál Simonon, a legelső szókra, erőt vett a harag, a melyet fékezni nem igyekezett. Heveskedés nem ismert határt. Torontálné megtörve tért vissza lakosztályába, folyvást füleiben csengtek férje fenyegető szavai:
— Vigyázzon magára asszonyom!... keservesen megbánthatna, ha még egyszer bátorkodnék e tárgyát megpendíteni előttem.

E szerint az, a mit Torontál Simon vezetnek nevezett, nemcsak abba a városba hozta a Báthory-családot, hanem Száva és Péter is megismerkedett egymással és a szerelem fellobbant mindkettőjük szívében!
Jogosan kérdezhetjük, miért volt a bankár annyira ingerült, a melyeket ezek az érzelme meghiusítással fenyegettek? Sőt ellenkezőleg, azon esetre, ha gyalázatos árulása valaha kiderülne, nem állna-e érdekében és felfedezés következményeit, előzetesen lehetőleg jóvátenni? Mit szólhatott volna Báthory Péter, mint Torontál Száva férje? Mit tehetett volna Báthoryné. Kétségkívül borzasztó helyzet lenne, ha a meggyilkolt fia nőül venné a gyilkos leányát, de a helyzet főleg rájuk nézve lenne borzasztó, nem pedig Torontál Simonra nézve.

Igen, kétségkívül, de hátra volt még Sárkány, a ki egykoron a bankár és Sándor Mátyás gróf között volt. — Ez azon emberek egyikének a fia, a kik Magyarországról haltak meg.

a kiről semmiféle hírt se hallottak, ő még mindig visszatérhetett és esetleg beleköthetett egykori czinkosársába, a bankárba, mert Sárkány nem az az ember volt, a ki a régi összeköttetést elfeledje, ha netalán a szerencse ellene fordulna.

Nem kell mondanunk, hogy Torontál Simon elégszer töprekedett a felett, vajon mi történhetett egykori tripoliszi úgnökével. Soha se hallott hírt róla, mióta a trieszti eset után elváltak egymástól, pedig ennek már tizenöt éve mult. Tudakozásai még Szciziliában is eredménytelenek maradtak, noha a bankár tudta, hogy ott Sárkánynak voltak összeköttetései Zirone barátja közvetítése által. De Sárkány egyik napról a másikra megjelenhetett! Folytonos félelem kuforrása lesz ez a bankárka néve, ha csak Sárkány meg nem halt — a mely hírről Torontál Simon nagyon érthető meglepedéssel értesült volna. Talán akkor más szemmel nézné a Báthory-család és az ő családja közt való házasság létesülésének lehetőségét. Annyi bizonyos, hogy a jelen körülmények közt erre gondolni se lehetett.

Torontál Simon tehát nem akarta, hogy még egyszer ismétlődjék az a jelenet, a mely közte és a neje közt lefolyt, mikor ez utóbbi Báthory Péterrel merészkedett előtte beszélni. Különben eszébe se jutott, hogy nejenek bővebb felvilágosításokkal szolgáljon. Hanem ezentúl feladatának tartotta, szavára szigorúban felügyelni, sőt kémeket tartani körülé. A mi pedig a fiatal mérnököt illeti, elhatározta, hogy lenézéleg fog vele bánni, félrefordítja fejét, mikor vele találkozik, szóval, hogy lehűti összes reményeit. És nagyon is jól sikerült neki bebizonyítania a szegény fiú előtt, hogy mindenlépés a közlekedésre teljesen hasztalan volna!

Ily körülmények közt történt, hogy június 10-én este Sárkány neve egyszerre végig harsant a Stradonen levő palota terméin, miután az ajtók kinyitak az arczátlan kalandor előtt. Ugyanez nap reggel, Sárkány, Namir kíséretében, vasuton utazott át Cattaróból Raguzába. A város legelőkelőbb vendéglőinek egyikébe szállt, elegáns öltözéket váltott és minden időhaladék nélkül felkereste egykori czinkosát. Torontál Simon elfogadta őt és megparancsolta, hogy ne háborgassák őket. Vajon mit szolt Sárkány látogatásához? Elégé birt-e uralkodni érzelmein, hogy el ne árulja magát a vizsontlátás perczében és végre megegyezett-e vele? És vajon Sárkány követelő és szemtelen volt-e, mint hajdan? Emlékeztette-e a bankárt netaláni megállapodásaira vagy régi ígéreteire? Végre beszéltek-e a multról, a jelenről és a jövőről? Mindezt nem mondhatnók meg, mert párbeszédjüket senki se háborgatta.

De az eredményt elmondhatjuk.

Huszonegy óra mulva egy nagyon meglepő hír keringett a városban. Mindenki arról beszélt, hogy Sárkány úr, egy gazdag tripoliszi birtokos, nőül fogja venni Torontál Száva kisasszonyt.

A bankár nyilván kénytelen volt tágitani ezen ember fenyegetéseinek, a ki őt egy szavával tönkre tehetné. Nem is hatotta meg őt semmi; a neje könyörgései ép oly kevésbé, mint Száva irtózata. Torontál Simon a tetszése szerint akart rendelkezni a leánya felől.

Csak egy szót még Sárkány érdekéről e házasságban. Különben hozzátelhetjük, hogy ezt az érdeket nem tartotta titokban Torontál Simon előtt. Sárkány tönkre jutott. Ugyanez az osztalek a prédából, a melylyel a bankár helyreállította a háza hitelét, a kalandornak alig volt elég arra, hogy ezen idő alatt megélhesen. Mióta Sárkány Triesztet elhagyta, végig barangolta egész Európát bőkezű tékozló módjára és Páris, London, Berlin, Bécs és Róma összes szállodáinak nem volt annyi ablaka, hogy kedvére szórhassa ki rajtuk a pénzt. Mindenféle gyönyörök után a véletlen esélyeihez fordult, hogy túladhasson vagyona végmaradványain, a svájci és a spanyol városokban, a hol a szerencsejáték még nagyban járja, valamint a francia határok közé beekelt monakói herczegségben.

Nem kell említenünk, hogy Zirone nem szünt meg mellette maradni ezen egész idő alatt. Aztán, mikor már csak egy pár ezer forintjuk maradt, mind a ketten visszatértek, Zirone szeretett hazájába, keleti Szciziliába s itt nem várták tétlenül

az eseményeket, vagyis azt a pillanatot, mikor Sárkányra nézve elérkezik az idő, hogy újból felvegye összeköttetések fonalát a trieszti bankárral. Mert valóban, mi is lehetne természetesebb annál, hogy vagyonát rendezendő, nőül vegye Szávát, egyetlen örökösét a gazdag Torontál Simonnak, a ki semmit se tagadhatott meg Sárkánytól.

A visszautasítás tényleg lehetetlen volt és a bankár meg se kísérlette. De végre is volt talán e két ember közt és abban a problémában, a melynek megoldásán fáradoztak, egy ismeretlen, a melyet a jövő fog felderíteni.

Azonban Száva határozott magyarázatot követelt az atyjától. Miért rendelkezik így a tudtán kívül felőle?

— A becsületem függ ettől a házasságtól, — felelte Torontál Simon, — és e házasság létre fog jönni.

Mikor Száva e választ tudatta anyjával, e szegény nő csaknem ájultan rogyott leánya karjai közé, a ki kétségbeesésében csak sirni tudott.

Torontál Simon tehát igazat mondott.

A menyegzőt július 6-ára tűzték ki.

El lehet képzelni, milyen volt Báthory Péter elete e három hét alatt! Tehetetlen dühében

SZÁVA TIZENHÉT ÉVES VOLT.

majd bezárkózott a Marinello-utcai házában, majd pedig kimenekült az átkozott városból és Báthoryné attól tarthatott, hogy soha se fogja többé viszont látni.

Mivel vigasztalhatta volna? Báthory Péter, mindaddig, míg a házasságról szó se volt, táplálhatott némi reményt, daczára Száva atya visszatúsító modorának. De Száva férjhez menetele áthidalatlan mélységet fog helyezni közük! Bármit mondott Antekirtt orvos, ő is elhagyta Pétert, ígéretei daczára! És mégis — azt kérdezte magában az ifju, hogyan történhetett, hogy Száva, a kinek erélyességét jól ismerte, megegyezését adta a házassághoz? Milyen titok lappanghatott a Torontál-palotában, a hol ilyen dolgok történtek? Ah! mennyivel helyesebben eszelekedett volna Péter, ha elfogadja valamelyiket a különféle állások közül, a melyekkel megkínáltak és eltávozik messzire a fiatal leánytól, a kit most odadobnak egy idegen embernek!

— Nem! — mondá. — Ez lehetetlen... én szeretem őt!

A kétségbeesés költözött be abba a házába, a melyet néhány napig a boldogság egy sugara világított meg.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* **A fak élet-halál-harcza.** Ujabb sok helyen tették azt a tapasztalatot, hogy az erdőben némely fafajok önmaguktól igyekeznek elnyomni más fajokat s birtokukba venni a talajt. Dániában például igen sok helyen a túllelvi fák terjednek el a tolgylek és bükkök helyén, míg másutt a lombos fák szaporodnak. Franciaországban Sologne vidékén, Blon mellett egy helyen egész váratlanul tolgylek kezdtek nőni s csak történeti kutatásokból tudták meg, hogy e vidéket hajdan óriási tolgyleferdőségek borították. Graubündenben a fenyőfa elnyomja a nyírfát, hasonlóképpen a Jurában. Poroszországban a fenyő szaporodik a tolgyle és nyírfa rovására. Az orosz túllelvi erdőségekben ellenben a tolgyle és nyírfa kezd nagyon szaporodni, sőt Szcibéria fenyőerdői is apadnak s helyettük a nyírfa nyer tért. Erdekes volna hazánk erdőségeiben is tenni ily irányú kutatásokat.

* **A legnagyobb nyomda a világon** az Egyesült-államok tulajdonában van. A mult évben e nyomda költségvetése mintegy 3 millió dollárra rugott; szedők s gépészek fizetése 1.380.000 dollárt tesz ki. Van 400 szedő 45 gépész, 50 korrektor. A papír-szükséglet egy évben száz ezer rizsmánál többet tesz.

* **A legnagyobb alagut a földgömbön** az lesz, mely a Krotont vízét fogja New-York fő viztartójának vezetni. Az alagut 46 kilométer hosszú lesz míg a monteiseni csak 12¹/₂ s a sz.-gottthardi 15 kilométer hosszú. A vállalatnál jelenleg 8000 ember foglalkozik a költségek összegét 300 millióra teszik, s még két év kell befejezéséig.

* **A legnagyobb madár-gyűjtemény** valószínűleg az, melyet Hume állam közelebb ajándékozott a British muzeumnak; nem kevesebb mint 62.000 kitömött madár van itt és ezenkívül jelentékeny tojásgyűjtemény.

* **Jeruzsálemben** az oroszok nagy ásatásokat kezdenek meg; eddig többek közt a Golgotha kapuját is kiásták.

* **Mennyit írhat egy ember?** Sűrű írás mellett egy sorra 50 betű s egy lapra 20 sor fér; jó írónak kell lenni, ki egy nap 12¹/₂ ívet írhat; s így erre 50.000 betű fér. Ha 300 napig írna valaki folyvást, csak az ünnepeket szánva pihenésre, egy év alatt csak 15 millió betűt írhatna s így 40 évi munka után is csak 600 millió betűt.

* **A kanzasi egyetemnél** közelebb latin nyelv tanárul egy nő: Rudolf Ardelidott, Garfield özvegyének unokahgát választották meg.

* **A nőkről** egy újabb angol bölcsész a következő nyilatkozatot tette: „Küldjék el nekem az östés ruhákat, melyeket egy nő egész életén át hordott s megírom élet-történetét, ha szinte sohasem láttam és soha sem ismertem is.”

* **Madár-szövetséget** alakított Angliában egy előkelő arisztokrata hölgy, Mount-Temple lady. Célja az előkelő nőket arra bírni, hogy lemondjanak a kalapok és ruhák madarakkal díszítéséről, mely divat folytán sok énekes madárfaj kipusztulása előre látható.

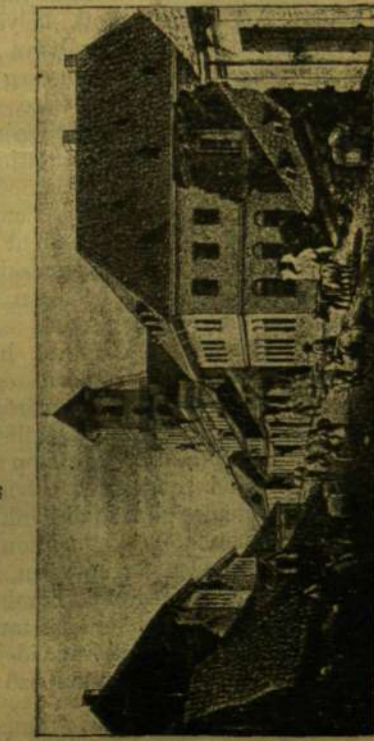
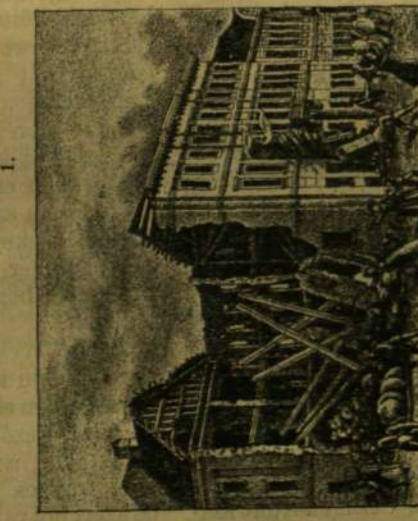
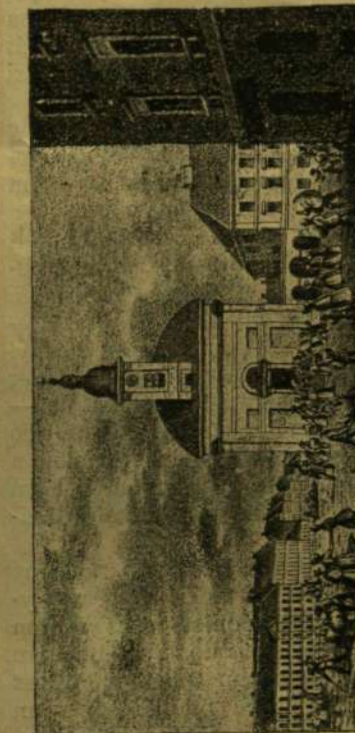
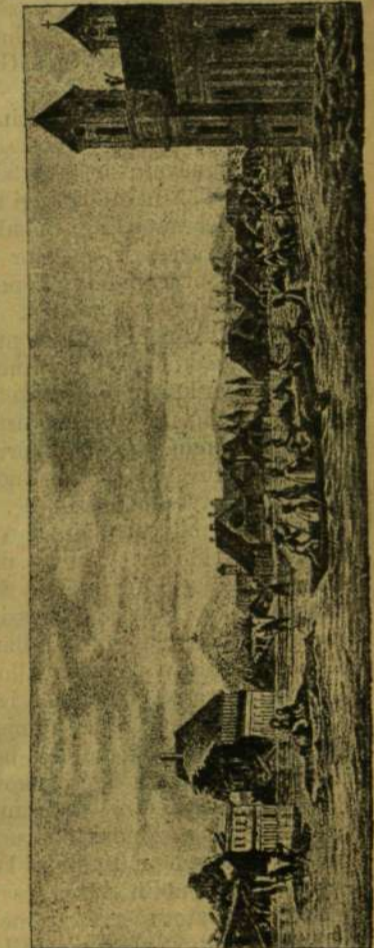
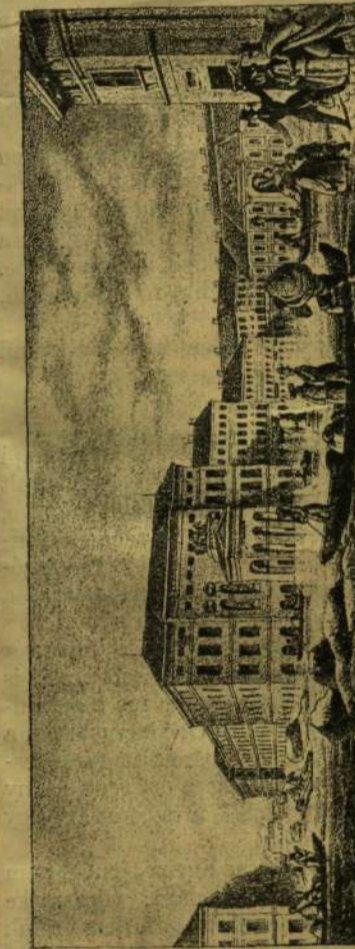
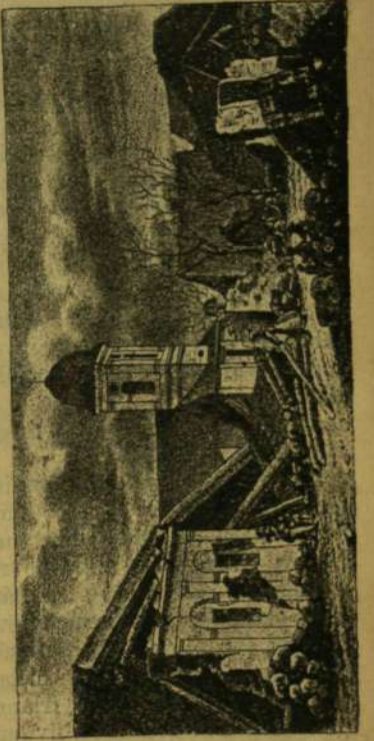
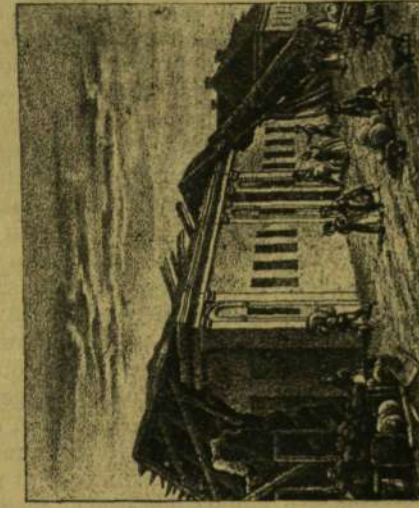
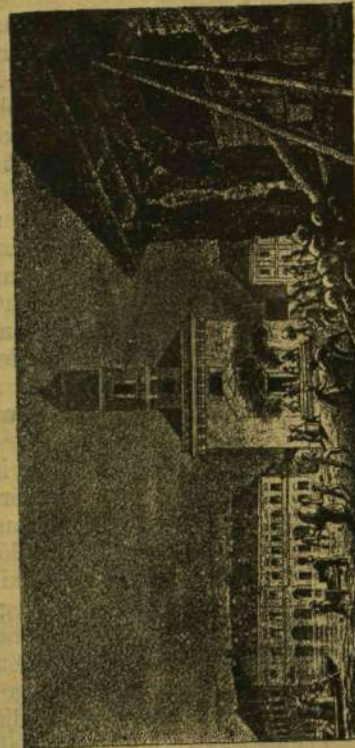
* **Macska-hirdetés.** Chicagóban egy színháztulajdonos 200 macskát eresztett szelnek a városban, mindenikre felkötve új darabjainak czínét. A reklám oly hatalmas volt, hogy egy versenytársa nemsokára kétezer macskával tett hasonló dolgot.

* **A heidelbergi hordót** a heidelbergi egyetem ötszáz éves jubileuma alkalmából egy vállalkozó korcsmáros színg megtölti borral s az ünnepek alkalmával kiméri. Az egész hordóba 33.600 itcze fér; nagyon valószínű, hogy ennyit magok a híres heidelbergi borsehek megisznak már a hírnévért is.

* **Pálinka hatása a halakra.** A londoni hal-tenyésztő egyesület titkára egy aquariumban közelebb kísérletet tett annak az Amerikából eredő állatnak bebizonyítására, hogy a vízből kivett s már csaknem elpusztult halak pálinkával újra feléleszthetők. Két csukát kivett az aquariumból s négy óráig hagyta őket szárazon. Ez idő mulva egyik állatba kevés vizes pálinkát öntött s mindkettőt visszatette a vízbe. A megpálinkázott hal gyorsan felélénkült, míg a másik életlenül látszott s végre is ki kellett dobni, nehogy a vizet megrontsa. A kísérlettevő azonban próbára még ennek is töltött pálinkát torkába s visszatette a vízbe, bár nem reménylette, hogy újból felélénkül. Ot perczig csakugyan életlenül maradt, de aztán lassanként magához jött s egy félóra mulva egész frissen uszált. A kísérlet egyik halnak sem ártott. Ugy látszik tehát, hogy még ez örökké vízben élő állatok sem tesznek tanbizonyosságot a — mértékletesség apostolai érdekében.

* **A villamosság lopása** nagyon elterjedt New-Yorkban. Az Edison-féle világító-társaság földalatti sodronyaihoz aknák segítségével új sodronyokat akasztanak s így a világító és hajtó erőt ingyen kapják.

* **Egy kaliforniai gyufagyárban** közelebb egy 120 láb hosszú fatömböt 30 percz alatt alakítottak át elküldésre kész, skatulyákba rakott és czimekkel el látott gyufákká.

A BUDAPESTI ÁRVIZ 1838 MÁRCZIUS 13-18-IKA KÖZT.

Rajzolta Schwandt. — Köré rajzolta Töröcs. — Kiadta és nyomatta Tivenszky és társa Pestben 1888-ban.

vették. Ez ki is derült, de a szebeni bíróságoknál a kolozsváriak perveztesekké lettek. Báthory István fejedelem azonban megemissitette az ítéletet, s a szebeni ötvösöket egyenkint 66 frtnyi büntetésre ítélte. Ezek azonban perújítást nyertek. A pör Báthory Kristóf fejedelemé alatt ért véget, ki azonban az ítélet meghozatala előtt azt kívánta, hogy a két hatalmas ezéh béküljön ki. Ez a fejedelmi tanácsurak közbejárásával meg is történt és a szebeniek mindössze 350 frt perköltséget fizettek.

A képzőművészeti társulat e hó 7-dikén tartotta évi közgyűlését, a zeneakadémia termében, minthogy a műcsarnok helyiségeit Verescsigin képeinek kiállítása foglalja el. A gyűlésen gr. Károlyi Tibor elnökölt.

A választmány évi jelentése először is a tavaly rendezett képtárlatokról szól. E kiállítások iránt nem volt olyan érdeklődés, mint megérdemelte volna. Ennek oka részben az országos kiállítás, mely a figyelmet csaknem egészen maga számára kötötte le. Mivel a hazai festők műveiből egy nagy gyűjtemény az országos kiállításon foglalt helyet, a társulat a nyár folyamán külföldi jeles művészek festményeiből rendezett nemzetközi tárlatot; ez is azonban 1940 frtnyi veszteséggel járt, úgy hogy a többi kiállításból eredt jövedelmet is fölemészítette és még 149 frtnyi hiányt okozott. De volt erkölcsi sikere mellett még az a haszna, hogy alkalmat nyújtott a kormány-nak Lefebvre «Oadine» című remek festménye megvételére. Az őszi kiállítás eredménye sem volt kielégítő, a látogatók száma mindössze 4887 volt, a bevétel 1337 frt. A jelentés azután a pályázatok eredményét adja elő. A Ráth-féle 300 frtos, és Ipolyi-féle 500 frtos pályadíj nem volt kiadható. A művészi mozgalmak közt fölemlíti a pécsi biblioteka restaurálását, melynél 100,000 frtot fordítanak festészeti czélokra, de a társulat közbelépése dacára is ez összeg nem hazai festőknek, hanem idegennek jut. A művásárlásról szóló adatok eléggé kedvezőek. Az országos kiállításon 63,180 frtért adtak el műtárgyakat, a többi tárlatokon, beleszámítva a karácsonyi kiállítást is, 31,047 frtot; külföldi művészeknek 14,934 frt jutott. Ez azonban a kiállított művek számához mérten még mindig csekély. A nem épen legkedvezőbb viszonyok dacára is a társulat választmányára megmaradt a költségek tekintetében az előirányzatnál, sőt a vagyon 1015 frttal gyarapodott. A tagok száma 1897-re szaporodott, míg öt évvel ezelőtt alig ezer volt; több hagyomány is tanuskodik a társulat iránt növekvő érdeklődésről és így, bár a műpártolás, a közönség érdeklődése, a művészek tehetségének érvényesülése tekintetében még sok a kívánni való, a társulat megszilárdultán lépheti át fennállása negyedszázados évfordulóját. 1861-ben jött létre 5 alapító és 100 rendes taggal; ma már kiterjed az egész országra és tényezője nemzeti közművelődésünknek. A negyedszázados évfordulót őszkor ünnepi tárlattal ülik meg a rendkívüli közgyűlésen elő fogják adni a társulat történetét. A társulati vagyon 542,343 frt, melyet 74,503 frtnyi adósság terhel. Tavaly a bevétel 61,450 frt volt, az alapítványokkal és a megelőző évről áthozott összeggel együtt; a kiadás 56,874 forint. A folyó évre, 55,060 frt bevétel és 54,305 frt kiadás van előirányozva.

Végül választások következtek. Alelnökök lettek Harkányi Frigyes és Barabás Miklós, választmányi tagok a művészek köréből Aggházy Gyula, Benczur Gyula, Hauszmann Alajos, Henszmann Imre, Keleti Gusztáv, Lechner Ödön s a műpártolók köréből Fenyvessy Ferencz, Forster Gyula, Gerlóczy Károly, Hupf Ágoston, gróf Károlyi Tibor és Takács Lajos.

A magyarországi tanítók árva-házára gyűjtő egyesület fölhívást intézett a megyei törvényhatóságokhoz, hogy a humánus intézetet vegyék pártfogásukba és az árva-ház czéljaira a közgyűlésen bizonyos segélyösszeget szavazzanak meg. A fölhívás megemlíti, hogy a hazai tanítóság saját körében két év alatt 25,000 frtot gyűjtött, a melyből a budai állami pedagógium telken fölépítették az első árva-házat s abban a folyó iskolai év elején 5 árvala meg is kezdték a működést. Az alapszabályok értelmében 4000 frtos alapítvány letévése az alapítványozónak azt a jogot biztosítja, hogy az alapítványos hely betöltésénél saját meggyéje vagy bizonyos község tanítója után maradt árkv elsőbbséget élveznek.

MI UJSÁG?

A királyné Baden-Badenben. A néhány nap óta Baden-Badenben időző Erzsébet királyné, nővére, Trani grófné, Mária Valéria és Bourbon Teréz hercegnő kíséretében e hó 7-ikén minden egyéb kíséret nélkül kiment a városba sétálni. Séta közben a Szófia-fasor táján egy impozáns, s természetesen vig farsangi menettel találkozott. A menet vezetői a szemközti jövő hölgyeknek gyönyörű virágokrétaikat nyújtották át. A tömeg közül erre egy páran fölsmerették a királynét, s támadt általános «hoch»-olás. Karnevál herceg magas tróusán fölállott, meghajította magát és tiszteletteljesen üdvözölte a hölgyeket. A királyné a rögtönzött hódolatot nyájasan fogadta.

URI BÁLBAN.

Az este következett farsangi jelmezű a királyné kíséretének több tagja meglátogatta.

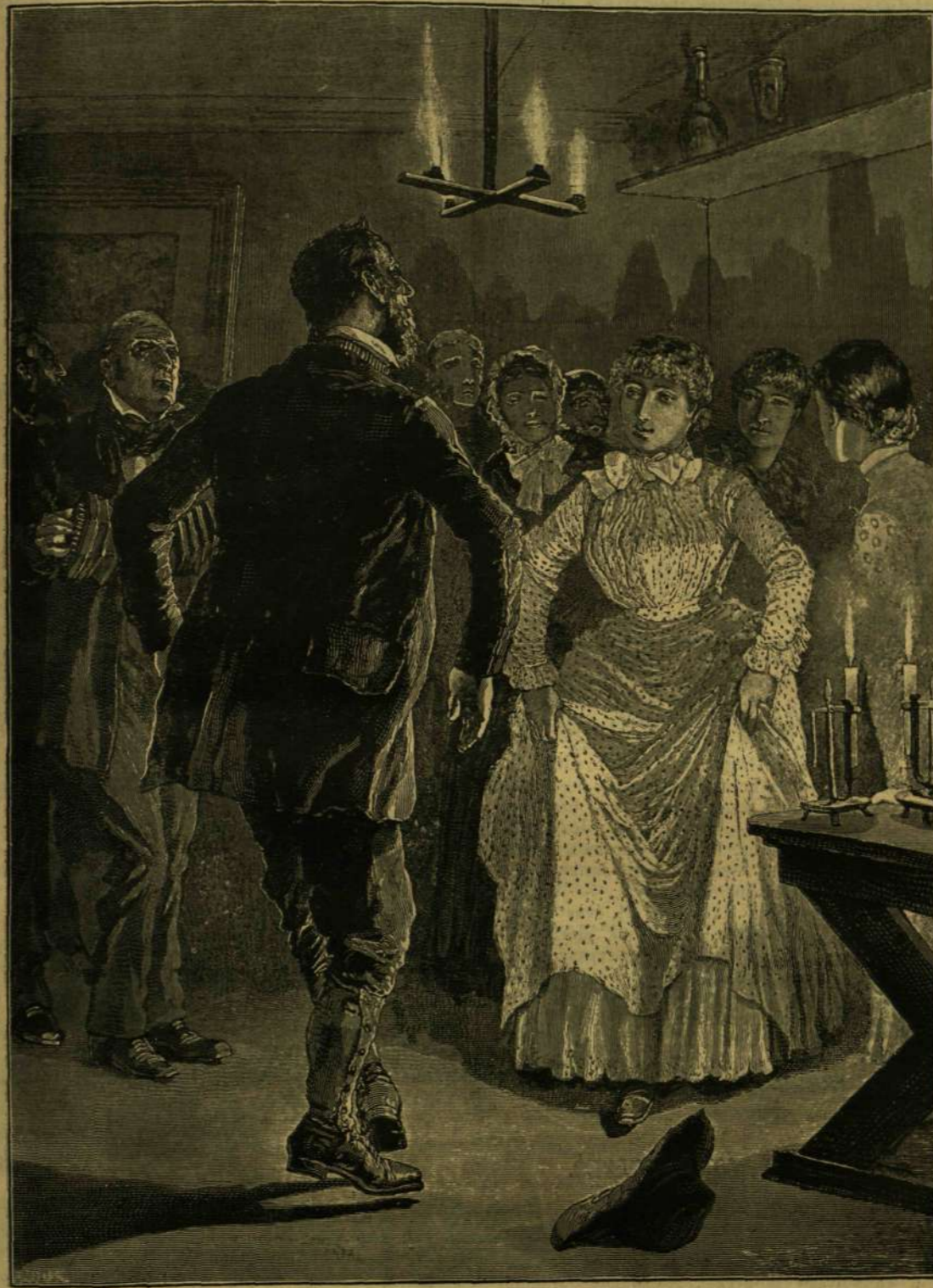
A trónörökös-pár Lakromában. A trónörökös-pár folyó hó 7-ikén délután 5 óra tájban enyhe bóra mellett érkezett meg a «Greif» császári yachton Lakromába. A tengeri út Polatól Lakromáig, mint-hogy Gravosát kivéve sehol sem állapodtak meg, 30 órát vett igénybe. A gyönyörű sziget csinos kis molója a vendégek tiszteletére zászlókkal vett földiszívta. Kukul Ferencz, Lakroma-sziget gondnoka fogadta a trónörökös-párt s a kastélyba vezette, melynek ujonan épült s ujonan felszerelt és tökéletes kényelemmel berendezett balszárnájá lakja a trónörökös-pár és kísérete. A kastély kápolnája, melyben minden vasárnap egy raguzai pap fog misét mondani, kellelő renováltatott. A szigeten a legpompásabb tavaszi időjárás van, s a narancsfák már csaknem elvirágoztak. Lajos Viktor főherceg e hó 10-ikén reggel indult Triestzen keresztül a trónörökös-pár látogatására. A főherceg a télen át erős hurutban szenvedett, miért az orvosok neki déli klímát ajánlottak. A trónörökös-pár ez alkalmat felhasználva, a főherceget vendéglő hívtá meg hosszabb tartózkodásra. A főherceget két-három hetet tölt Lakromaszigetén. Károly István főherceget és neje, Mária Terézia főherceget Polába visszatérésük előtt szintén meg fogják látogatni egy-két napra a trónörökös-párt.

Főhercegek mint írók. A horvát természetudományi társulat szakoklonty indít meg és ennek szerkesztésére Rudólf trónörökös-től engedélyt kapott arra, hogy horvát fordításban közölheti ő fenségeknek a Fruska Gorában tartott vadászatokról szóló

leírásait. József főherceget a szerkesztőséghez horvát nyelven írt, sajátkezű levelet intézett melyben megengedi, hogy a fiumei növényhonosítási kísérletekről írt cikkét, mely a «Növénytani Lapok»-ban jelent meg, horvát fordításban közölheti.

Liszt Ferenc e hó 18-ikán hagyja el Budapestet, s a legközelebbi időkben Párist, Londont és Szentpétervárt látogatja meg; tiszteletére e hó 9-ikén az irók és művészek társasága sikerült estélyt rendezett, melyen id. Ábrányi Kornél tartott fölolvasást a nagy művészről, Bignio énekelt; Zachar, Liszt tanítványa, a mester legújabb rhapsodiáját adta elő, melyet budapesti időzése alatt szerzett. Az estélyen Liszt a legmelegebb óvációkban részesült, s a lakomán hangzott toasztok is vele foglalkoztak. Az orsz. zeneakadémia dísztermében pedig e hó 10-ikén volt hangverseny, Liszt műveiből, az akadémia tanítványainak közreműködésével. Az estélyen Liszt Ferenczel Haynald bibornok és Schlauch is megjelentek.

Márcziusi emlékek című közleményünkkel mai számunkban néhány 1838-ban és 1848-ban készült és kiadott rajz hí másolatát mutatjuk be, a melyek eredetije ma már igen ritkák. A budapesti árvízről közölt képeink eredetijeit Némethy Lajos jeles történetbuvárunk, — Petőfi 1848-iki arcképét, a mely példányt Huszár Adolf is használta Petőfi szobra mintázásakor, Gyulai Pál, — a Nyáry Albert rőpiratából vett két arcképet Széll Farkas kir. táblabíró volt szíves lapunknak közlés végett átengedni; míg a múzeumi népgyűlés rajzát tartalmazó zene-művet, mely a nemzeti múzeum birtokában van. Csontosy J. múzeumi könyvtárőr kereste ki számunkra.

PARASZTBÁL ANGLIÁBAN.

B. Eötvös József leányát, Eötvös Mariska bárónőt a mult héten vezette oltárhoz Plener Ernő, az osztrák képviselőház tagja.

Eljegyzés. Domályosi Hotsy Pál országgyűlési képviselő a napokban váltott jegyet tolnai gróf Festetics Marszával, öz. gróf Festetics Bennőné leányával.

A Budavár visszafoglalásának kétszázados évfordulója alkalmából rendezendő emlékünnap részletei is meg vannak már állapítva. A török uralomra vonatkozó történelmi tárgyak kiállítása a városligeti műcsarnokban lesz. Eddig 1691 tárgy van a kiállításra biztosítva, tehát a bécsinél, mely csak 1284 tárgyat produkált, a miénk, mint eleve is látszik, gazdagabb lesz, de még gazdagabb lehetne, ha a főurak és főpapok nagyobb érdeklődést tanúsítanának. Eddig 3 főúri család s 4 főpap tett bejelentést. Képviselve lesz az uralkodóház, főhercegek, hadügyminisztérium földbirtokos osztály, tanárok, kiváltkép a szerzetes rendek. Bár a siker már is biztosítva van, a főúri világ s a főpapok pedig egyszer föl fognak keretni a részvételre és pedig a főúrosi kérésére által.

A Budavár bástyájába helyezett emléktáblára benyújtott tervrajzok közül Vasdy Ferencz tanárét fogadták el. Föül Magyarország czímere lesz, alul a főúros s díszul ama korbeli fegyverek véve. Megállapították az emlékünnepen tartandó közgyűlés tárgyisorát; ez történelmi visszatekintést, a tett intézkedések bejelentését, a monografia és érmeek kiosztását öleli föl. A háladó isteni tiszteletet a helyorségi templomban tartják s azon a hercegszék, vagy akadémiaoztatása esetén Ipolyi Arnold püspök fog pontifikálni. Az ünnepre meghívják az uralkodó családot, a törvényhatóságokat, az ostromnál szere-

pelt családok tagjait, Bécs és München városokat az utóbbi azért, mert Buda megvételénél a vívó sereg jó része bajorokból állt, s bajor volt Lotharingiai Károly is, a fővezér, kit Erzsébet királyasszony is ősei közé számít. A népnemre egyelőre csak annyit állapít meg a bizottság, hogy az a vérmezőn lesz. A kiállítás szolgák korhó jelmezekbe öltöznek Benczur Gyula terve szerint. A színházakat föl akarják kérni, hogy szeptember 1-től 8-ikáig, mikor az ünnepességek folynak, szíveskedjenek lehetőleg a hangulatnak megfelelő hazafias tárgy színműveket adni. Lépések történnék, hogy néhány iskola a történelmi kiállítás idejére megint olesó lakásokká alakítottassék át.

Az aradi vértanúk szobrának elkészítését Zala György a volt Huszár-féle műteremben folytatja. A monumentális csoport főalakját, a «Hungária» allegóriáját tudvalevőleg készen hagyta hátra az elhunyt mester; de Zala György, mint önálló művész, ez alakon is változtat. Az emlékműnek két szobor-csoportja is már munkában van s utána a tizenhárom vértanú-tábornok dombormívű képmásait mintázza a művész. E relief-képek medailon-alakban fogják díszíteni az emlék talapzatának törsét.

Szilágyi Dániel könyvtára megérkezett Konstantinápolyból. Hatvan ládában van elhelyezve. A könyvtárt az akadémia részéről egy bizottság veszi át Szilágyi fiától.

A farsang utolsó napján tartották meg az operaházban a második álarozos bált. Ep oly népes volt, mint az első, de fényesebb. A színházat is több eleganciával díszítették, s a főrangú körökbeli is számosan jelentek meg. Mint a mi álarozos báljainkon rendszeren, álarozót ezúttal is aránylag kevesen öltöttek. De a mulatság élénk volt. Úgy látszik, hogy az

opera-bálok alapját a két kísérlet eléggé megvetette, s ezentúl állandón megmarad az elite-bálok közt. — A budapesti lengyel egyet farsang vasárnapján barátságos jelmez táncvigalmat rendezett, a fővárosi iparosok körének helyiségében. A mulatság a budapesti lengyel segélyegylet javára jövedelmezett.

Táncsics siremlékére és özvegye javára a központi Táncsics-bizottság e hó 14-ikén a vigadó kistermében hangversennyel és tánczral egybekötött ünnepélyt rendez. Belépti jegy előre váltva 80 kr. este a pénztárnál 1 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Merénylet Verne Gyula ellen. Egy Amiensből érkezett távirat jelenti, hogy ott egy örült ember e hó 9-ikén Jules Verne hírneves íróra kétszer lőtt és lábán megsértette. A merénylő Jules Vernének elmezavart unokáncsere. Az örült Jules Verne házában lesett áldozatára s onnan lőtt rá. A golyó Vernet a lábikrán érte és a seb komoly aggodalmakra ad okot. A merénylőt az örültek házába szállították.

Pasteur felolvasása a francia tudományos akadémián. Márczius első napján Pasteur felolvasást tartott a párisi tudományos akadémián a veszettség ellen alkalmazott gyógyító módszerének eredményeiről. A rendelkezésére álló adatokkal figyelmeztetett, hogy mily sok ember esik a veszett ebek marásának áldozatul. A mult évben november 4-től december 15-ig 110 megmarrt egyén jelentkezett az Ecole normale-ban. Pasteur minden egyes betegéről följegyzé, hogyan tört ki rajta a betegség. Módszerének alkalmazása még a legsúlyosabban megmarrtaknál is sikerrel járt.

Csak egynél maradt eredménytelen. Ez egy fiatal leányka volt, a kit november 9-én mart meg egy kutya s csak 37 nappal később került Pasteurhoz. Sebe 12 cm. hosszú volt. Pasteur azonnal látta, hogy itt nincs segítség; de irgalomból kísérletet tett vele. Pasteur a meggyógyítottakon szerzett tapasztalása alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy módszere kiállotta a tűzpróbát. A veszett ebek által megmarrtak halálzási statisztikája azt mutatja, hogy 100 közül 33 belehal. Pasteur eddigi összes beteget közül azonban csak egyetlen egy halt meg. Pasteur eleinte azt hitte, hogy csak néhány napos sebekből képes kigyógyítani a megmarrtakat. Ezt a föltevést azonban áldoztotta az a tény, hogy olyan beteget is teljesen meggyógyultak, a kiknél a marás a kezelés alá vétel előtt 4—5 hónappal, sőt egész évvel történt. Négy New-Yorkból érkezett gyermeket a marás után egy hónappal ojtott be és sebek gyógyulnak s szegénykék tul vannak az iszonyú veszélyn. Ez idő szerint Pasteurnél Magyarországból, Angliából, Spanyolországból, Belgiumból, Franciaországból, Olaszországból és Oroszországból vannak betegek. Pasteur azt indítványozza, hogy azok alapján, a mik megezőfolthatatlan igazságokká lettek, állítassék föl egy nemzetközi ojtó-intézet a veszett ebek marás ellen. Már eddig is óriási összegeket ajánlottak föl neki egy ily intézet föllállítására. Pasteur egy nagy kórházat akar építtetni, a világ minden részéből hozzá sereglő megmarrtak számára, pénzt azonban a kormány nem ad rá, s ezért a francia lapok gyűjtenek eczéllra. A kórház létesítését a francia tudományos akadémia is pártolja. Az intézet a viziszonny gyógyítására fog szolgálni és ugy francia, mint idegenek fölvételére berendezik.

Előfizetési fölhívás

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok ápril—juniusi folyamára.

Negyedévre:

A Vasárnapi Ujság	2 frt — kr.
A Vasárnapi Ujság s «Világkrónika» együtt	2 • 50 •
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	3 • — •
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok s «Világkrónika» együtt	3 • 50 •

A Vasárnapi Ujság 1886. évi folyamából január elejétől kezdve teljes példányokkal meg folyvást szolgálhatunk.

Alulírott kiadó-hivatal azon előfizetőknek, kik a Vasárnapi Ujságot január elejétől kezdve rendelik meg, kívánatukra díj nélkül megküldi a «Sándor Mátyas» című regénynek e lapok mult évi folyamában megjelent első részét, mely 10 ivnyi füzetet képez.

T. előfizetőinket fölkérjük, hogy szíveskedjenek az előfizetés megújításánál, vagy a «Világkrónika» megrendelésénél czímzésalagnál egy példányt a posta-utalványra ragasztva beküldeni, a minden reklamációt és egyéb a szétküldésre vonatkozó közleményeket a kiadó-hivatalhoz küldeni.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4. sz.)

A „Jogtudományi Közlöny” márcz. 11-iki száma

(11-ik) a következő tartalommal jelent meg:
Észrevételek a m. kir. Curianak köztörvényi ügyekben hozott 28. számú döntvényére. Dr. Iming Konrad budapesti kir. táblai bírótól. — Kováts ur levelére. Dr. Györy Elek országgyűlési képviselőtől. — Jogirodalom: A büntetés és bevégzett büntetés. A tettség és részesség tana. A M. T. Akadémia által a Sztróky-jutalommal koszorúzott pályamunka. Irta dr. Wlassics Gyula. I. k. A tettség és részesség tana. Dr. Grois Gusztáv kolozsvári egyetemi tanártól. — Törvénykezési Szemle: A váltó a köztörvényi perben. Dr. Móder Tibor budapesti kir. táblai fogalmazótól. — Feleletek a „Nyitott kérdés”-re. I. Dr. Iming Konrad budapesti kir. táblai bírótól. II. Serly Antal kir. aljárásbírótól. — Adalékok a magyar bűnvádi eljárás fejlődéséhez. Dr. Fayer László egyetemi magántanártól. — Különfélék.
MELLÉKLET: Czirai Határozatok. — A pénzügyi közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozatai. — A zölyömi ügyvédek felterjesztése az igazságszolgáltatásához. — Kivonat a „Budapesti Közlöny”-ből.

Az első e. általános baleset ellen biztosító társaság, melyet hazánkban a triestri általános biztosító társulat (Assicurazione Generali) magyarországi vezérigénykésége képvisel, közgyűlést f. évi márczius hó 3-dikán megtartotta és közzétette harmadik évi üzleti jelentését. Az igazgatóság kimerítő jelentése a baleset-biztosítás öröndetes haladását mellett tesz tanúságot, a mennyiben a most lefolyt évre 114,439 frt 38 krral van kimutatva a díjbevetélen történt szaporodás és a készpénzbevitelt kitett, 457,698 frt 14 krt, a jövő években esedékes-díjkötelezetvények összege pedig 2,102,801 frt 91 krt teszik. Az egyenként való biztosításban részt vett 18,100 személy és az együttes biztosítás által 143,178 munkás részesült a baleset biztosítás jótéteményeiben. A 2195 káreset-krt kihezettett 156,723 frt 15 kr. és 86,580 frt 75 ér. helyzetet tartalmazta. Az üzletszámla 78,212 frt 18 kr-nyi nyereséggel zárta le, a melyből a tőketartalékhoz a szabályszerű illetményen kívül még 13,800 frt-nyi összeg csatolást, továbbá 5000 frt megszavatoltat a hivatalnokok javára alapítandó ellátási pénztárnak. A fennmaradt 50,000 forint a részvényesek közt osztatik fel, kik ép úgy mint tavaly, az idén is részvényekint 10 frt osztalékot kapnak. Az egy milliónyi teljesen befizetett részvénytől kén kívül a társaság még rendelkezik 270,616 frt 77 kr-nyi díj- és kártartalék felett, továbbá a különféle nyereségtartalékok 81,238 frt 84 kr tesznek a mindenes összegnek, mint ez a mérlegből látható, első rendű értékekben vannak elhelyezve és pedig felében magyar értékekben.

A magyar-francia biztosító részvénytársaság. (Franco-Hongroise) életbiztosítási osztályához 1886. február hóban benyújtott 346 ajánlat 620,049 forint összegű és kiállított 273 kötvény 472,350 forint biztosított összegről. Folyó év január 1-től február 1-éig 618 ajánlat 1,288,749 frt összegről nyújtott be és 488 kötvény 961,600 frt biztosított összegről állított ki.

HALÁLOZÁSOK.

SZILÁGYI SÁNDOR, a nemzeti színház nyugalmazott érdemes tagja, meghalt e hó 9-ikén Újpesten, 69 éves korában. A hatvanas évek végén lépett le a színpadról, melyen oly sok ideig a nemzeti színház egyik legbülször szereplő tagja volt. Nem alkotásai által tűnt föl, hanem egy szerepök föl betöltésével. Már fiatal éveiben is a kedélyes apák, agglegények, nagybecsű, táblabírák alakjait személyesítette, az indulat nélküli, évelődő, zsörtölődő embereket. „Peleskei notárius” czímű szerepét is nagyon sokszor játszotta, Szigligeti „Nagyapó”-ja pedig egészen rá volt szabva. Az ötvenes években, mikor Szentpétery már nem élt, Szigeti József még nem lépett az apaszínész sorába, Szilágyi Sándor volt a házagópótló. De azontúl is megvolt neki mindig a maga szerepköre a vígjátékokban. Szigligeti alig irt vígjátékot, melyben Szilágyinak ne jutott volna szerep. A magán életben is olyan jószívű, szelíd ember volt, a minőkét, legörömbösebb játszott a színpadon. Jószívűségét, építélenségét sok tréfával tetézték próbára társai. Nyugdíjaztatása után újpesti házába vonult, s olyan kedélyes öreg lett, mint a szindarabokban volt. A becsülés jeleit mutatja, hogy az újpesti ref. egyház főgondnokul választották, s a községnek esküdtje volt.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: LAZAR LAJOS, több országgyűlésen a hunyadmegyei dobri kerület képviselője. 57 éves korában, Déván. — BÖMCHES FERENCZ, legfőbb ítélőszéki nyug. bíró, a legkiválóbb szász férfiak egyike, a magyar állam őszinte híve, 81 éves korában, Brassóban. — RADICS GRÖNER, a zombori főgymnasium derek igazgatója, ki a „Bácska” című lapot is alapította, a délszláv népekekből azokat, melyek Hunyadi Jánosra, Mátyásra vonatkoznak, 41 éves korában, Zomborban, hol nagy részvét mellett temették el. — DUSICSKA MIHÁLY, az abaujmegyei felső-gagy nagyerdőmű kath. plebánus, 78 éves korában. — HOLOVACSKÓ EMIL, g. kath. lelkész, Putpolóczon. — NAGY ISTVÁN FERDINÁND, a szegedi ferenczrendi tárház tagja,

27 éves korában. — HÜBNER NÁNDOR, székesfehérvári építész, városi bizottsági tag, kiváló polgár, 53 éves korában. — TRIVOCZY JÓZSEF, Szabadka város bizottsági tagja, tisztelt polgár, ki a szabadságharcban fegyverrel is küzdött, 72 éves korában. — ERDŐSSY JÓZSEF, Somogy megye csurgói járásának segédszolgabírája. — PAPI VERESS LÁSZLÓ, deési kir. törvényszéki bíró, a szabadságharcban főhadnagy, 63 éves korában. — JÁMBOR LÁSZLÓ, budapesti ügyvéd 69 éves korában. — DR. SAAROSY LÁSZLÓ, debreczeni orvos, ki az ottani színháznak is orvosa volt, 47 éves korában; szintén Debreczenben FÜTŐ MIHÁLY, a főreáliskola tanára, és MIRINSZKY MIHÁLY, iparos. — JEDDI FERENCZ GYÖRGY, 66 éves korában, Sofronyán, s nagy család gyászolja. — MAUSCH JÓZSEF, gyógyszerész, Szőlősy Antal polgármester apósa, 64 éves korában, Mórmaros-Szigeten. — SOSNA IGNÁZ, államvasúti tisztviselő, 22 éves korában, Aradon. — KOMPROLYI HOLOFERNES, Kompolthy Tivadarnak, a „Veszprémi Független Hírlap” szerkesztőjének harmadféléves fiacskája, Veszprémben. — MIHÁLYI IGNÁZ, kalocsei zenetanár és főszékesezházi zenész, jeles zongorajátzó, több zen mű szerzője, 43 éves korában, Kalocsán. — SPÁRSZAM PÁL, mérnök és nyug. miniszteri hivatalnok, 81 éves korában Kun-Félegyházán.

Özv. VECSEY IMRÉNÉ szül. Bruckner Karolina, ki férjével együtt a debreczeni ref. egyháznak és főiskolának több alapítványt tett, s ezen kívül a szarvas-terén építendő új templom javára felajánlottak malomukat a hozzá tartozó tizenhárom holdnyi telekkel együtt. RILL JÁNOSNÉ szül. Jerney Erzsébet asszony, élete 71-dik évében; anyja Rill Józsefné, a „Pädagogiai Szemle” szerkesztőjének és testvére néhai Jerney Jánosnak, a jeles nyelvűvivárnak, Mórdon. — Özv. ULLMANN NÁNDORNÉ szül. Podhajeczky Anna, 74 éves korában, Ungvárt. — LUKÁCS GÉZANÉ szül. Gáspár Erzsébet, néhai Gáspár András honvédtábornok unokája, 23 éves korában, Biharon. — Özv. LOVÁSZ GÁBORNÉ szül. Szunyog Karolina, 68 éves korában, Margittán. — Özv. KÁROLYI JÓZSEFNÉ szül. Ehrenberger Johanna, 73 éves korában, Nyírtán. — Özv. BÁTORKESI JÓZSEFNÉ szül. Janku Zsuzsanna, 70 éves korában, Turkevén. — WALLY GYÖRGYNÉ szül. KERSCHER KAROLINA, 51 éves korában, Aradon. — KOMAROMYÉNYI szül. Novák Mária, 29 éves korában, Csíken. — GALLOVICS FERENCZÉ szül. Takács Emma, 31 éves korában, Nagy-Váradon. — HERCEG ODSCALCHI JOLÁN, hg. Odscalchy Arthur 8 éves leánykája, Szkieczón. — BIENNER BERNÁTUS szül. Fridenstein Ceczelina, 58 éves korában, Békés-Csabán. — FÜRST IGNÁCNÉ szül. Deutsch Ceczelia, 50 éves korában, Budapesten.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

A. B. Különös vers, jóból, rosszból keverék. Humora néhol sikerül, néhol nagyon erőtetett és izetlen. (Nem tudjuk, humorosnak számítuk-e ezt az izetlen sort is: „Keoses dolog a mozgás adata jánya” — t. i. a koresolyázó hölgyeké). A komoly fordulat szinte dagályba csap át s érthetetlen volna, ha a szerző állása nem magyarázná némileg; de ki tudja azt? S mégis, az egészben van valami megkapó, csak hogy nem tudta megtalálni sem a kellő kifejezést, sem az alkalmas formát.

K. K. Gy. A „Becsaló” megjárta, ha olyan nagyon nem emlékeztetne előbb a „Kutyakaparó”-ra, aztán a „Césárdá romjai”-ra. Az elégiának az a hibája, hogy nagyon hosszúra van nyújtva s a bő lében elvész a csekély — pedig jó — tartalom s ellapul a meghatottság hangja. Az a kis vers végre szintén nem volna rossz, ha olyan erőteljes képpel nem végződne; hisz a könyvet nem lehet gyémánttal csiszolni, mert ha hozzá érnek, szétfoly, elmorzsolódik.

B. E. M. A „versikék” bizony bágyadták. Képekről, úti rajzokból vagy a nélkül, csak látsák után nyilatkozhatunk.

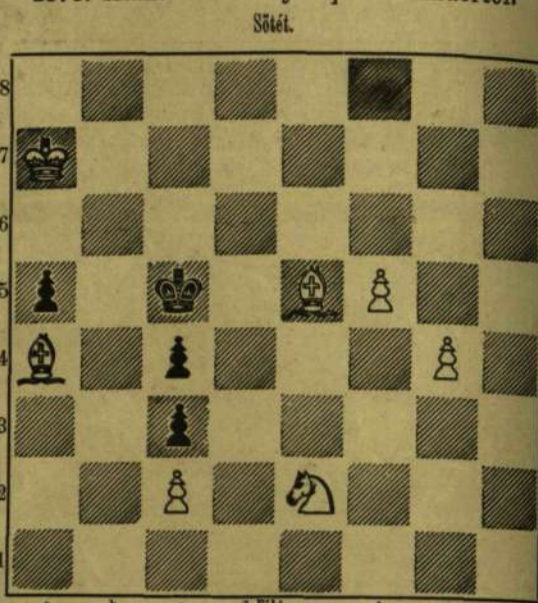
Ny. K. J. Engedje meg, hogy a „Bavár” két fordításának viszonylagos becse írta más nézetben legytünk, mint ön és bizatói. Különös nézetei vannak önnek a szók „idegen” voltáról is. Paganus és Charvadás persze hogy idegen szók. csak hogy tulajdonnevek, melyeket köznevekkel fordítani nem szükséges s helyesen nem is lehet. Különösen a Paganus, költő-mennek fordítni nem járja, mert az nem költő, hanem az Apolló szárnyas lova. A Charvadiást víztőlcsérnek, vagy örvénynek, vagy olyasminek fordítani, annyi mint pl. a Dunát folyónak, Homérré költő atyjának stb.; igaz volna, de csak tökéletlen és nem szabatos körülírás. A Saphir „Vadrózsa” elég csinosak némélkül, de gyarló fordításban nagyon érseknek tetszenek.

Kis-Ujzsalás. M. J. A küldemény lapunk zárta-kor érkezett. Nem közölhetők. Szeretlek (M. K.). — Leszállott. — Egy művésznőhöz. — Az én gyászom. Az ósz.

A „Vasárnapi Ujság” régebbi évfolyamai közül az 1854, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1869, 1870-iek összesen 14 kötet jó karban s kemény kötésben összesen vagy egyenként jutányos áron megszerezhető Bonyháy Benjámin özvegyénél Mezőberényben (Békésmegye). Ugyanitt kaphatók a Brassai Sámuel által szerkesztett „Vasárnapi ujság” 1837, 1840, 1843, 1844, 1845, 1846 és 1847-ik évi folyamai.

SAKKJÁTÉK.

1378. számú feladvány. Spóner Andortól.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

1374. számú feladvány. Randl Ferenczről (Pancsovan).

Világos indul és a második lépésre mattot mond.

HETI NAPTAR. Márczius hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestáns, Görög-Orosz, Izraelita. Rows list dates from 14th to 20th March with corresponding religious events and feast days.

TARTALOM.

Szöveg: Márcziusi emlékek. 1838. Márczius 15. 1848. Márczius 15. — Régi zászló. (Költemény.) Dövény Józseftől. — Petőfi szobra előtt. (Költemény.) Reviczky Gyulától. — Sándor Mátyás. Verne Gyula regénye. — Egyveleg. — Irland függetlensége a mult század végén. — Tánccs és — táncz. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek — Mi újság? Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Hetinaptár.
Képek: Petőfi Sándor 1848-iki arcképe. — Grattan Henrik. — Dublin város és megye önkéntesei a College-Green előtt 1779. nov. 4. — Grattan Henrik Irland önállóságát indítványozza az ir parlamentben 1782. apr. 19. — Vasváry Pál. Bulyovszky Gyula. — Népgyűlés a nemzeti múzeum előtt 1848-ban. Egykoru rajz. — Sándor Mátyás. (Képpel.) — A budapesti árvíz 1838. márczius 13—18-ika közt: Az evang. templom a Szentéren (ma Deák-tér). A német színház előtti tér (ma Gizella-tér). A református templom a Szentatérnen (ma Kalvin-tér). A Derra-féle ház a piac-téren. A „Vad-emberhez” czimzett szegényápoló-ház. A Terézváros egy része. Józsefváros. Ferenczváros. Rajzolta Schwindt. Kőre rajzolt Tosch. Kiadta és nyomatta Treintsensky és társa Pesten 1838-ban.

A Franklin-Társulat könyvkiadó hivatala ingyen és bérmentesen küldi a kiadásában megjelent könyvek teljes jegyzékét mindazoknak, kik hozzá e véget fordítanak.

Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda (Budapest, egyetem-utca 4. sz.)

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós. (I. Egyetem-tér 6. szám.)

Fekete Satin merveilleux (egészen selyem), méterje frt 1.15

Köszvény, csúsz és ideggyulladás szenvedőket kiválóan figyelmeztetjük a Kiváló köszvényfolyadékáról szóló, mai számunk 182 oldalán foglalt hirdetésre.

hatszor hasabzott petit sor, vagy annak helye igentartásnál 15 kr.; többszöri igentartásnál kr. Bélyegdíj külön minden igentartás után 30 kr.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárnál kapható — az osztr. tart. számára Szélléki Gy. cs. k. egy. könyvtárnál Bécsben I. Stefansplatz 6.

MAGYAR IRÁLYTAN.

A STILISZTIKA ELSŐ RÉSE.

A GYMNASIUMOK ÉS REÁLISKOLÁK IV. OSZTÁLYA SZÁMÁRA

Irta

GÓBI IMRE

gymnasiumi tanár.

Ára füzve 80 krajczár.

Szórvesztő por

(Poudre dépilatoire)

Bruning G. C.-től, M. m. Frankfurtban.

Elismert legjobb szórvesztő szer, mérgementes, egészen ártalmatlan, a leggyöngédebb bőrt sem támadja meg, minélgyva hölgyeknek kiválóan ajánlható. Hatása rögtön és tökéletes. Egyetlen szórvesztő szer, mely orvosilag ajánlható, s melynek Oroszországba vitelét a szentpétervári or osi hatóság megengedte. Egy üvege 1 frt 75 kr., a hozzávaló esset 12 kr. — Raktár Budapesten Török József gyógyszerárban, király-utca 12. szám.

Kincsem-sorsjegy

1 ft 11 sorsjegy 10 ft csak

Főnyeremény készpénzben

50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20% lev. 14788 pénznyeremény

A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, vaczi-utca 6. szám.

„Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvtárnál kapható, — az osztr. tart. számára Szélléki György cs. k. egyet. könyvtárnál Bécsben, I. Stefansplatz Nr. 6.

BIZONYF FERENCZ

ANGOL-MAGYAR ÉS MAGYAR-ANGOL SZÓTÁR

Második kiadás.

Első kötet: Angol-magyar rész.

Második kötet: Magyar-angol rész.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

Ára füzve 2 frt. Félbörkötésben 2 frt 80 kr.

HIRDETÉSEK.

LIPPMANN KARLSBADI PEZSGŐ-PORA

A karlsbadi ásványvízéből nyert forrás-terméyek segítségével készítve, tehát ezek minden hatályos anyagát tartalmaznak és minden gyógyító tulajdonait különösen érvényre juttatják.

Étvágyat gerjeszt, Használata kellemes.

Emésztést előmozdít, Gyomorban szenvedőknek Hatása biztos.

Felülmulhatlan hashajtó szer.

Kivételes gyors és biztos hatással.

Kellemes, olcsó, kényelmes.

Előgyógyítás, Utógyógyítás.

Házi és téli gyógyítás.

Egészséges tehát áditó!

minden csakarólag működő hajtszósz, püla stb. fölött előnyben részesítendő. — Orvosilag ajánlja gyomor-, bél-, máj-, vese- és hólyagbajoknak.

Elismert és sokat kerestett háziszer.

Emésztési gyengeség vagy megzavart emésztésnél, étvágyhiány, ülő életmód által előidézett gyomor- s bél-atonia, nyálkásság és evés után rosszullet, kellemetlen felbőgés, felfuodás, gyomorhév, gyomorfájdalom, — nyomás vagy görcs, vértódulás, főfájás, szédülés, migraine, vérrekedés, aranyér, rendetlen székelés és macacs székrekedésnél. Apróbbít szer kövérség ellen. Valódi csak akkor, ha minden adagon vedjegy, Lippmann kezevonása, látható.

Kapható eredeti dobozoknál 12 pár 2 frt 5 kr., egyes párok 20 kr.-jával, minden bel- és külföldi gyógyszerárban 2 frt 5 kr. beküldése mellett egy eredeti doboz bérmentve küldetik. 1 doboznál kevesebb nem küldetik.

Központi szétküldés: LIPPMANN gyógyszerár, Karlsbadban.

Főletét Magyarországi részére: 2047

TÖRÖK JOZSEF ur gyógyszerárja, Budapesten.

Raktárak Magyarországon következő gyógyszerészek uraknál: Budapest: Altveit, gyógyszerár a „Nagy Kristófhoz”, gyógyszerár a „Magyar király”-hoz, gyógyszerár a „Nádor”-hoz. Alsó-Kubin: Kralik: Bártfán: Toperczer. Baján: Geiger. Csabán: Súly, Varság. Debreczenben: Dr. Rothsznek. Győrben: Lippocz, Holics: Mühlbauer. Hódmezővásárhelyen: Kapovszky. Kolozsvár: Balogh. Kocsán: Molnár. Károlyváros: Vlast. Kösegy: Küttel. Kassza: Gallik. Komárom: Kirchner. Lugosban: Vértés. Mágocs: Seny. Miskolczon: Dr. Herze. Dr. Rác. Moor. Gírák. Nyitra: Corat, Tombor. Nagy-Becskerek: Benczer. Nagy-Szalonta: Kovács. Nagyváradon: Molnár, Hérmay. Nyíregyházán: Károlyi, Lederer, Szokos. Olaszka: Mezősi. Pancsova: Bauer. Pozsonyban: Adler, Heindrich, Pistor, Sooler. Pécs: Balázs, Kovács, Sipőcz. Sopron: Csathó, Grauer. Szabadkán: Décsi, Jók. Selmeczbányán: Stanka. Székesfehérvár: Diebala. Sziget: Barcsay. Szatmár: Rosen. Szeged: Szabó, Tolna: Gómbös. Tatabánya: Mezősi. Temesvári: Jahner, Honig, Theresy. Újvidék: Gro singer. Verseczen: Müller, Kucher, Strach. Veszprém: Ferencz. Zombor: Gallé, Sauerborn. Raktárak Erdélyországban következő gyógyszerészek uraknál: Zágráb: Katic, Kögl, Pospisil, Schwarcz. Bród: Streppel. Eszék: Diens. Károlyváros: Fündes, Sest. Sladovic. Kaproncza: Werli. Sziszek: Kubanyis. Vukovár: Kraivoic. Varsadon: Riedl.

1-80 cs. kir. kizár. szabad. újonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK

Fontos szenvedőknek

sérvvédővel.

Legújabb találmány az amerikai, újonnan javított ruganyos sérvkötő Politzer-től; ez rugók nélkül van, tisztán ruganytárból művészen szerkesztve s az a czéja, hogy még a legidősebb szervezet is lehető legrövidebb idő alatt egyszerűen felvehesse a szert, s egy nappal a legerősebb munkánál, vagy a sokat járalkánál, mint szintén éjjel alvásiban használhatják, a nélkül, hogy a sérvtájon szenvedő hivattásban legkevésbé is volna akadályoztatva. Felette nagy haszn, hogy az még éjjel is a testen maradhat, mivel hogy a szenvedő testrésze kiválóképen jótékony kellemetes nyomást gyakorol s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyulását is eszközöli. A legtöbb orvosi tekintélyek által elismerve, megvizsgálva s a legjobbnak találva professor Kovács s sebészeti kóroda alelnöke, dr. Gross Lajos m. kir. egészségügyi tanácsosa, dr. Glöck Ignác kir. törvényszéki orvos által. 267

Alóiról egyeztetve nagy rak árt is tart angol és francia szél sérvkötőkből, függetlenül készíltéket (suspensorium) gummiúró szövötteket, mint szintén szarvasbőrű. A szarvasbőr és gummi suspensiók czéja, hogy a táglást megakadályozzák. Méhefokendők, lépnárnák, agybeték, periódusok, préservatívumok, gummiharisnyák s mindennemű gummi áruccikkék. Sérvkötőknél kérem megjelölni: jobb, bal v. kettős, s mint azint a test bőségét is. Megrendeléseket utánvéttel mellett elfogad.

POLITZER MÓR cs. kir. szab. sérvkötő-készítők, Budapestben Deák Ferencz-utca.

Árak: urak, hölgyek és gyermekek számára, egyoldalunak darabja 6-10 frt, a kettősnek darabja 10-16 frt, gyermekeknek félvaló olcsóbb. Ugyanitt kapható legjobb amerikai sérvenőcs. Egy téglay ára 3 frt 50 kr.

Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad BÉCSBEN: Dukas M. Riemergasse 12, Schalek Henrik Wollzeile 12, és Ooppelik A. Stubenbastei 2.

VERNE GYULA

A LÁNGBAN ÁLLÓ SZIGETTENGER.

Franziából HUSZÁR IMRE.

Egyedül jogosított magyar kiadás.

47 képpel.

Ára füzve 2 forint osztr. ért.

1886. márcz. 111. sz. 1886. márcz.

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL

TARTALOM:

A magyar államvasutak. (I.) — Heltai Ferenczről.

A nyelv romlása. (III.) — Imre Sándortól.

A föld és az

Megkülönböztetendők a közönséges Seidlitz-poroktól, a hírneves nagy-igmándi keserű kút vizéből nyert természetes forrás-sóból készült.

Schmidthauer & Magyar
ÁSVÁNY-SEIDLITZ (PEZSGŐ)-PORAI
1 adag ára 10 kr. 1 doboz 12 adag 1 f. o. é.

Kitünő hatásuk étvágy s emésztéshány felfuvás, gyomorhurut, malaos székrekedés, sárgaság, máj és lépaganat, elkövérédek, aranyér és vérbőség-nél. A természetes ásvány-vizek s azok terményei tudvalevőleg a legegészségesebb gyógyszerek, mert a természet nem szoktatja a folytonos használatra, hanem a rendszeres egészségi állapotot hozza létre, ezen jeles tulajdonságuk s ártalmatlanságuknál fogva sokkal felette állnak az ösmertelen összetételű, nagyobb részt áloe tartalmú drasztikus labdacsooknak. Ezen készítményben, mely hazánk egyik nevezetes gyógyforrásának összes hatékony részeit tartalmazza, szerencsésen van szeszpontosítva a jutányosság, kényelmes használat, s az ivásnál fejlődő szénsav által fokozott hatás, miért is a sokkal költségesebb ásvány-víz gyógymódot előnyösen helyettesíti. Postai megrendelést utánvétellel, vagy dobozonként 1 frt 20 kr. előleges beküldése mellett, bérmentve s ajánlva azonnal megküld a n-igmándi kút kezelője Komáromban. Kapható Budapesten **Török József** gyógyszer, király-utca 12. s az ország majd minden gyógytárában. 2648

KWIZDA KÖZSVÉNY-FOLYADÉKJA
évek óta kipróbált, jeles szer
közsvény, csúsz és idegbántalmak ellen.

Jelesnek bizonyul ficzomodások, az izmok és idegek feszültsége, véraláfutások, zúzódások, a bőr érzéketlensége, továbbá helyi görcsök (lábikragörccs), idegfájás, s kötelek után szárazított daganatok ellen; főként erősítő szer nagyobb fáradságok, gyaloglások, stb. előtt és után, valamint előhaladott aggkorban beállott gyöngeségeknél.

Valódi minőségben a következő cégeknek: **Budapest:** nagyban **Török József** gyógyszerésznél, Kochmeister Frigyes utódi, Neruda Nándor, Pillich Ferencz, Strobenz testvérek, Thallmayer és Seitznél, Detsinyi F., Steden J.-nél. — Kicsinyben: Altwirth J. gyógyszerésznél, valamint a leg-több gyógyszerárban.

Fő letét: KWIZDA FERENCZ JANOS kerületi gyógyszer. és cs. k. udv. szállítónál Kornenburgban. Egy üveggel 1 frt o. é.

Ezen kívül a koronaországok majd minden gyógyszerárban vannak letétek, melyek a vidéki lapok által időnként köz tudomásra hozotnak **Szíves megfigyelésül.** E készítmény vételénél kérjük a t. közönséget, mindig Kwizda közsvény-folyadékát kérni és arra figyelni, hogy ép úgy minden üveg, valamint a carton is a főnebbi védjegyvel van-e ellátva. 2696

Radein fürdő
savanyúvíz-forrás
legértelmesebb ásvány-ásvány-savanyúvíz. Garand kísérletel bebizonyították, hogy a savanyúvíz a legbiztosabb és leggyorsabb gyógyászati eszköz. A Radein ásványvíz a legjobb ásványvíz. A Radein ásványvíz a legjobb ásványvíz. A Radein ásványvíz a legjobb ásványvíz.

Háziasszony
háztartási, gazdasági és szepirdalmi hetilap, a magyar gazdaságyok országos egy-letének hivatalos közlönye.

Előzetési árak:
Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

A «Magyar Háziasszony» hetilapból mutatványszámokat bérmentesen küld a kiadóhivatal mindazoknak, akik eziránt hozzá — legzelszerűben levelezéssel — fordulnak.

A Magyar Háziasszony kiadóhivatala
Budapest, nagy koronatorna 19. sz.

E szaklapnak egyik háztartásból sem szabadna hiányozni, mintha atomtámas mellett több száz forintot lehet a háztartásban megtakarítani.

Chapoteaut
PEPTON-BOR

A rejtély betegeket és üdülöket táplálni anélkül, hogy azok gyomrát megterhelnének ezen nagybecsű tápszer által tökéletesen meg van oldva. Ez boros-poharankint, tíz gramm tökéletesen megemészthető, azonosul s minden megemészthetlen részekről ment, pepsinben oldott marhahús tartalmaz. — Erősítő hatással bír mindenféle gyomor-, máj- és bélbántalmaknál emésztési zavaroknál, rossz szájíz, vérszegénység és erőtlenedéseknél, melyek daganatok, rákbajok, vérhas, láz és cukros-ömlés által idéztettek elő; azonfelül mindazon esetekben, hol szükségesnek mutatkozik a betegek vagy sorvadásban szenvedők táplálása, s azok elgyengült erejének valamely erősítő szer által való istápolása, mit a huskivonatoknál, a koncentrált húsleves vagy a nyers húsleves használatánál keresnénk. A Chapoteaut-féle bor egyike a legjobb tápszernek öreg emberek és a gyermekeknek, és növeli a szoptatás dajkák tápképességét. — Ára 2 frt 50 kr.

Raktár: Paris, 8. rue Vivienne. — Budapest Török József gyógyszerésznél, király-utca 12. 2641

Brünni kelméket
elegans
tavaszi öltözetre,
3,20 méter, azaz 4 bécsi rőföt kitévő szelvényekben
4 frt 80 kr.-ért igen finom,
7 frt 10 kr.-ért legfinomabb,
10 frt 50 kr.-ért legeslegfin.
valódi gyapjuszövetből szállít az összeg postautánvételével mellett a hiteles és szilárdnak ismert

Siegel-Imhof
Tuchfabriks-Niederlage
BRÜNNEN.
Nyilatkozat: A főnebbi cég, hála szilárdaságának a vevők részéről nagy bizalomnak örvend. Ezt bizonyítja, hogy a Siegel-Imhof cég mint a nélküli megrendeléseknél is kevés pénzért valóban a legjobb árut szállítja.

De miután szédelő czégek Brünni árak köpenye alatt garázdálkodnak, a főnebbi cég ennek ellenében kívánatra mintákat is küld, ingyen és bérmentve.

Franzia folyékony hajfestő-szer
(Chromatique Parisien),
melytel minden haját tetszés szerint 10 perc alatt állandóan megfestheti fekete, barna v. szőke. Tulajdonságai: a szín állandó s a természetes színtől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerű. Ára 2 frt. A készületek (csészék, kefék stb.) 60 kr. — **Főraktár:** Budapest, Török József gyógyszerésznél, király-utca 12. szám

Magyar

Háziasszony
háztartási, gazdasági és szepirdalmi hetilap, a magyar gazdaságyok országos egy-letének hivatalos közlönye.

Előzetési árak:
Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

A «Magyar Háziasszony» hetilapból mutatványszámokat bérmentesen küld a kiadóhivatal mindazoknak, akik eziránt hozzá — legzelszerűben levelezéssel — fordulnak.

A Magyar Háziasszony kiadóhivatala
Budapest, nagy koronatorna 19. sz.

E szaklapnak egyik háztartásból sem szabadna hiányozni, mintha atomtámas mellett több száz forintot lehet a háztartásban megtakarítani.

Legjobb minőségű prágai, kassai, westfáliai sodar, debreczeni kolbász és kolozsvári szalonna kapható
GÉCZY FERENCZ
baromfi-, vad- és esemegekereskedőnél.
Főüzlet: Duna-utca 10. szám
fiók: Andrássy (sugar) ut 12.

IGÉRVÉNYEK

bécsi sorsjegyekre.
Főnyeremény 200,000 frt.
Huzás már ápril 1-én!
Csak 2 1/2 frt és 50 kr. bélyeg.

földhitel-sorsjegyekre.
Főnyeremény 50,000 forint.
Huzás már ápril 15-én!
Csak 1 frt és 50 kr. bélyeg.

KINCSEM-SORSJEGYEK à 1 frt.
11 db csak 10 frt. — Főnyeremény 50,000 frt. — Huzás ápril 24-én.
Mind a 3 darab együtt csak 5 frt, bélyeggel együtt.

LŐRY J. banküzlete, Budapest, hatvani utca 17.
A „Magyar Mercur“ pénzügyi folyóirat kiadóhivatala.

Vérszegénység, ideggyengeség, sápkór, gyomorbajok ellen, nehéz betegségből, gyermekágyból üdülöknek s fejlődő gyenge gyermekeknek

OSSIAN HENRY
a párisi orvosi akadémia tagja és a párisi egyetem tanára,

CHINA-VAS-BORA
(Vin de quinquina ferrugineux).

Fehérfolyás, vízkór, görvély, aszkór, korai kimerültség, magtalanság, rendellenes hőszám, vérfolyás, fejfájás stb. ellen a legbizt. gyógyszer.

Egy palaczk ára használati utasítással 2 frt 50 kr.

Ezeu szer bámulatos hatása gombaként szaporítá az utazatókat, miért is a nagy közönség saját érdekében felkértek, hogy csak **Ossian Henry-féle china-vas-bort** vásároljon. — Kapható **Török József** gyógyszer. Budapest, király-utca 12.

Valamennyi külföldi szerek fölött előnybe helyezendők a tudományos alaptelek szerint és több éveken át bel- és külföldön nyert tapasztalatok nyomán növény-kivonatokból összeállított

KÁRPÁTI EGÉSZSÉGI LABDACSOK,
melyek eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorbaj, felfuadások, szédülés, fejfájás, váltóláz, aranyér, bőrkütségek, közsvény, vízbetegség és sárgaság ellen a legjobb eredményel használtattak. 1 doboz ára 21 kr.; 1 tegeros 6 dobozzal 1 frt 8 kr.

Ugyanezek valódi minőségben a következő raktárnokoknál kaphatók:

Budapest: Pataky Károly gyógyszerésznél, az új épülettel szemben, a Széchenyi téren. **Pozsonyban:** Pisztory Bódog gyógyszerésznél. **Debreczenben:** Mihákvits István gyógyszerésznél. **Keckskeménen:** Molnár János gyógyszerésznél. **Szegeden:** Kovács Albert gyógyszer. **Temesvárt:** Tároay István gyógyszer.

2595
Igen tisztelt gyógyszerész ur!
Kérek az ön labdacsaiból, melyek évek óta házamban kedvelt háziért képeznek, két tegerost. Körtvelyes, 1885 május 27-én
Varga János, intéző.

Tek. ur! Az ön kitünő, nálam csodálatosan ható egészségügyi labdacsaikhoz annyira szokva vagyok, hogy azok nélkül nem élhetek. Kérem tehát saját és ismerőseim számára 6 tegerost csel küldeni. — Zólyom-Lipce, 1885 március 22.
Rais Lajos.

A MOHAI
ÁGNES
FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb
SAVANYUVIZE
kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapul bajában. Altalában e víz mind azon köröknél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervei élet támogatása és az idegrendszer működésének felfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedvezőségnek örvend.

Az 1885. évi elszállítás
1,800.000 palaczk
Folyton friss minőség készletben a főraktáron
Budapest, Erzsébet-tér 7. sz. **Édeskuty L.** magyar királyi és vendéglobben.

12-İK SZÁM. 1886. BUDAPEST, MÁRCZIUS 21. XXXIII. ÉVFOLYAM.

JÁSZAI MARI.

HA MA a tragédia műsáját keressük s magunk elé akarjuk állítani hazánkban, csak Jászai Marira gondolhatunk. Kántorné, az első magyar tragika, rég az árnyak országába tint; a nemzeti színház deszkái, melyekre — erejében volt bár még — fellépni nem akart, soha sem látták őt; ma csak egy név, a melyhez kevesen tudnak valami emlékezetet kötni. Jókainé, a második, közöttünk él még, tiszteletünknek s nem közönséges műfelvezeteink még el nem halványult emlékeinek tárgya és közlünk még sokan vannak, a kik álmaikban látni vélik őt, mint lady Macbethet, a mint vérfagyasztólag mossa kezét a vértől, — Volumniát, a mint hazája ellen siető fiát visszautasítja tiltó mozdulattal s nem engedi anyai keblére omlni, — Gertrud királynét, a mint a vérig sértett nagy ural szembe áll s halála percében is büszke tud maradni. De már az ő színpadi szereplése is a múlté. S nyomaikban, harmadikúl, most csak az a művész áll, és állhat meg, kinek női és színpadi alakját többszörösen hozzuk ma olvasóink elé.

A színművész sorsát, szemben a költőével, sokan festették méla hangulatú színekkel. Petőfi is, Egressy Gáborhoz intezett költeményében, azt mondja: míg a költőnek, ha kora meg nem érti s nem méltányolja is

«Föltámadását fogják ünnepelni Világosabban látó századok —
Egészen más a színész végzete!
Lektöve csügg ő egy rövid bilincsen:
Ez a jelen; — csak erre számolhat,
Mert a jövőhez semmi köze nincsen.
Ha a jelennek biztos fővenyébe
Le nem bocsátá híre horgonyába
Elmegy nevével az idő hajója,
És menni fog az öröklétlen át!»

Igaz. De a színésznek is van kárpótlása. A közvetlen hatás, játéka pillanatában; a meleg érintkezés közte és közönsége közt s ennek lelkesítő kölcsönhatása reá — a mivel viszont a költő nem bír. S aztán a hírnév, mely a benyomásokat megőrzi, szájról-szájra adja, az emlékezés erejével még növeli — s nem egyszer nagyobbak tünneti fel az alakot a jövőben (mikor többé a kritika sem ellenőrizheti), mint volt a valóságban.

Ezek az igazságok, részben legalább, Jászai Marira is alkalmazhatók; az ő tehetségét is, ellenállhatatlan belső ösztönén kívül, közönségnek kölcsönhatása fejtette ki, s a hatás, melyet játéka egy-egy megragadó pillanatban tesz nézőjére, észrevehetőleg fokozza magát a közönség elragadtatásával. S bizonyosak lehetünk abban

JÁSZAI MARI AZ EMBER TRAGÉDIÁJÁBAN: ÉVA MINT MILTIADES NEJE.